

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ

„ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ“ А.Д. БАЊА ЛУКА

**Напомене уз финансијске извјештаје
за годину која се завршила
31. децембра 2023. године**

САДРЖАЈ

	Страна
Финансијски извјештаји:	
Биланс успјеха	2
Биланс стања	3
Извјештај о промјенама на капиталу	4
Биланс токова готовине	5
Напомене уз финансијске извјештаје	6 – 52

БИЛАНС УСПЈЕХА

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године
(У ВАМ)

	Напомене	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Приходи од премије осигурања и саосигурања	5	29,589,669	27,635,245
Други пословни приходи	6	3,636,155	2,709,183
Расходи за дугорочна резервисања и функционални доприноси	7	(715,567)	(697,922)
Накнаде штета из осигурања и остале накнаде	8	(17,748,072)	(17,520,916)
Трошкови спровођења осигурања	9	(15,079,944)	(13,438,093)
Пословни губитак		(317,759)	(1,312,503)
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Финансијски приходи	10	453,910	359,591
Финансијски расходи	11	(148,638)	(138,790)
		305,272	220,801
ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ			
Остали приходи	12	745,776	658,681
Остали расходи	13	(906,055)	(544,318)
		(160,279)	114,363
Приходи од усклађивања вриједности имовине		337,778	1,086,365
Расходи од усклађивања вриједности имовине		(6,638)	(5,106)
		331,140	1,081,259
(Расход)/приход по основу промјене рачуноводствених политика и исправки грешака		(724)	(2,519)
ДОБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	28	157,650	101,401
Порески расходи периода		(13,506)	(14,608)
Одложени порески расходи периода		(12,056)	(7,669)
Одложени порески приходи периода			
НЕТО ДОБИТАК ТЕКУЋЕ ГОДИНЕ		132,088	79,124
ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ			
Добиси утврђени директно у капиталу		204,215	32,430
Губици утврђени директно у капиталу		(91,877)	(85,509)
НЕТО РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ОСТАЛИХ ДОБИТАКА И ГУБИТАКА У ПЕРИОДУ		112,338	(53,079)
УКУПАН НЕТО ДОБИТАК / (ГУБИТАК) У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ		244,426	26,045
Зарада/(губитак) по акцији:			
- Обична зарада/(губитак) по акцији	33	0,86	0,52
Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.			

Ови финансијски извјештаји су одобрени од стране управе Друштва дана 22. фебруара 2023. године и прослијеђени на даље усвајање Управном одбору Друштва.

Потписано у име „Дунав осигурања“ а.д. Бања Лука:

Бојан Поповић
Генерални директор

М.П.

Маја Чуковић
Директор сектора за
финансије и рачуноводство

БИЛАНС СТАЊА
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године
(У ВАМ)

	Напомене	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
АКТИВА			
Стална средства			
Земљиште	14	31,588	31,588
Некретнине и опрема	14	4,760,246	5,121,930
Нематеријална улагања	14	67,360	15,818
Инвестиционе некретнине	14	9,640,739	6,870,029
Аванси за инвестиционе некретнине и опрема у припреми	14	285,457	2,005
Дугорочни финансијски пласмани	15	13,642,586	14,893,431
		<u>28,427,976</u>	<u>26,934,801</u>
Текућа средства			
Потраживања по основу премије	16	3,244,512	2,882,970
Остала потраживања	17	1,196,384	1,153,850
Краткорочни финансијски пласмани и финансијска средства	18	3,310,669	3,367,517
Готовински еквиваленти и готовина	19	2,492,236	2,569,919
Активна временска разграничења	20	5,535,514	5,761,139
		<u>15,779,315</u>	<u>15,735,395</u>
ПОСЛОВНА АКТИВА		44,207,291	42,670,196
Ванбилансна актива		184,453	3,322
УКУПНА АКТИВА		44,391,744	42,673,518
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	21	15,341,300	15,341,300
Емисиони губитак	21	(3,928,258)	(4,007,383)
Законске резерве	21	15,215	15,215
Ревалоризационе резерве	21	1,047,334	1,047,334
Нереализовани добици/губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	21	209,429	97,092
Добитак текуће године	21	132,088	79,124
		<u>12,817,108</u>	<u>12,572,682</u>
Дугорочна резервисања	22	73,501	64,645
Дугорочне обавезе	23	764,863	828,164
Обавезе			
Краткорочне обавезе	24	4,131,213	4,489,168
Преносна премије	25	16,297,482	15,197,321
Резервисања за штете	26	9,988,734	9,219,073
Пасивна временска разграничења	27	134,390	299,143
		<u>30,551,819</u>	<u>29,204,705</u>
ПОСЛОВНА ПАСИВА		44,207,291	42,670,196
Ванбилансна пасива		184,453	3,322
УКУПНА ПАСИВА		44,391,744	42,673,518

Напомене на наредним странама чине саставни
дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године
(У ВАН)

	Акцијски капитал	Емисиони губитак	Законске резерве	Ревалоризационе резерве	Нереализовани добици/губици	Акумулирана нераспоредјена добит / (непокривени губитак)	Укупно
Стање, 1. јануар 2022. године	<u>15,341,300</u>	<u>(4.034.299)</u>	<u>15,215</u>	<u>187,962</u>	<u>150.169</u>	<u>26.917</u>	<u>11,687,264</u>
Ефекти ревалоризације материјалних и нематеријалних средстава	-	-	-	859.372	-	-	859.372
Ефекти ревалоризације дугорочних финансијских пласмана	-	-	-	-	(53,078)	-	(53,078)
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	79,124	79,124
Смањење емисионог губитка расподјелом добити	-	26.917	-	-	-	(26,917)	-
Стање, 31. децембар 2022. године	<u>15,341,300</u>	<u>(4,007,382)</u>	<u>15,215</u>	<u>1,047,334</u>	<u>97,091</u>	<u>79,124</u>	<u>12,572,682</u>
Ефекти ревалоризације материјалних и нематеријалних средстава	-	-	-	-	-	-	-
Ефекти ревалоризације дугорочних финансијских пласмана	-	-	-	-	112.338	-	112.338
Добитак текуће године	-	-	-	-	-	132,088	132,088
Смањење емисионог губитка расподјелом добити	-	79.124	-	-	-	(79,124)	-
Стање, 31. децембар 2023. године	<u>15,341,300</u>	<u>(3.928.258)</u>	<u>15,215</u>	<u>1,047,334</u>	<u>209.429</u>	<u>132,088</u>	<u>12,817,108</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године
(У ВАН)

	Година која се завршила 31. децембар 2023.	Година која се завршила 31. децембар 2022.
БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ		
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од премије осигурања и реосиг. и примљени аванси	30,270,788	28,502,548
Остали приливи из пословних активности	2,791,670	2,020,345
Приливи од учешћа у накнади штете	1,664,106	813,771
Одливи по основу накнаде штета из осигурања и дати аванси	(13,097,977)	(12,814,724)
Одливи по основу премија реосигурања	(3,999,850)	(3,348,760)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зар. и др. личних расхода	(4,544,360)	(4,274,683)
Одливи по основу трошкова спровођења осигурања	(5,140,104)	(4,739,311)
Одливи по основу пореза на добит	(14,630)	(81,752)
Одлив по основу осталих пословних активности	(7,081,974)	(5,911,352)
Нето прилив/одлив готовине из пословних активности	847,669	166,082
Токови готовине из активности инвестирања		
Приливи од камата	327,649	292,150
Приливи по основу продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме, инвестиционих некретнина	156,377	309,030
Приливи по основу краткорочних финансијских пласмана	4,750,000	3,500,000
Приливи по основу осталих дугорочних финансијских пласмана	358,755	256,613
Одливи по основу краткорочних финансијских пласмана	(820,000)	(2,109,918)
Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина, опреме и нематеријалних улагања	(2,901,683)	(456,446)
Одливи по основу осталих дугорочних финансијских пласмана	(2,847,526)	(1,648,236)
Нето прилив/одлив готовине из активности инвестирања	(976,428)	143,193
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза	128,018	96,033
Одливи по основу лизинга	(76,942)	-
Одливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза		
Нето прилив/одлив готовине из активности финансирања	51,076	96,033
Нето прилив/одлив готовине	(77,683)	405,308
Готовина на почетку обрачунског периода	2,569,919	2,164,611
Готовина на крају обрачунског периода	2,492,236	2,569,919

Напомене на наредним странама чине саставни
дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ

Дионичко друштво за осигурање "Косиг осигурање" д.д. Бања Лука (у даљем тексту "Друштво") основано је као дионичко друштво за обављање послова осигурања имовине и лица "Косиг" д.д. Бања Лука 18. децембра 1991. године.

Дана 30.07.1993. године долази до приступања нових оснивача и повећања оснивачког капитала, а један од оснивача је „Дунав“ д.д. Београд.

На основу Судског Рјешења У/1-266/98 од дана 25.03.1998. године долази до промјене назива Друштва и то из „Косиг осигурање“ д.д. Бања Лука у „Косиг Дунав осигурање“ д.д. Бања Лука.

На основу Рјешења Министарства финансија Републике Српске о издавању дозволе за рад број 04-3597/08 од 05. јуна 2002. године о организовању Друштва, у складу са Законом о осигурању имовине и лица, Друштво мијења назив у Акционарско друштво за осигурање "Косиг Дунав осигурање" Бања Лука. Промјена назива Друштва уписана је у регистар Основног суда Рјешењем број У/1-1603/2002 од 07. октобра 2002. године.

На сједници скупштине акционара „Косиг Дунав осигурања“ од 11.06.2010. године изгласана је одлука о измјени назива Друштва „КОСИГ ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ“ а.д. Бања Лука. Нови назив Друштва је Акционарско друштво за осигурање "ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ" Бања Лука, односно "ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ" а.д. Бања Лука.

Промјена назива Друштва уписана је у регистар Основног суда Рјешењем број 071-0-Рег-10-000996 дана 23.07.2010. године.

Друштво је дана 31.12.2019. године са Граве осигурање а.д. Бања Лука потписало Нацрт уговора о преносу портфеља животног осигурања. Нацрт уговора, као и сва неопходна документација достављени су Агенцији за осигурање Републике Српске на одобравање. На основу тога Агенција за осигурање Републике Српске дана 27.01.2020. године доноси Рјешење којим се одобрава пренос цијелокупног портфеља у врсти животног осигурања. Добијањем Рјешења Агенције за осигурање Републике Српске и Нацртом већ потписаног уговора, дана 30.01.2020. године је потписан коначан Уговор о преносу портфеља животног осигурања. Скупштина акционара Друштва на сједници одржаној дана 26.02.2020. године донијела је Одлуку о престанку обављања дјелатности из области животних осигурања.

Агенција за осигурање Републике Српске је дана 06.03.2020. године донијела Рјешење број: 05-570-1/20 којим је престала да важи дозвола за обављање дјелатности осигурања у врстама животних осигурања.

На основу рјешења о регистрацији Округног привредног суда у Бањој Луци број: 057-0-Рег-20-000446 од 18.03.2020. године наведена је Одлука о престанку обављања дјелатности осигурања у пословима животног осигурања, број акта 01-79-4-1-3/20, датум: 26.02.2020

Статут Акционарског друштва за осигурање „ ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ“ Бања Лука, датум: 26.02.2020

Дана 11.11.2020. године Друштво је закључило приједлог уговора са „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука о дјелимичном преносу портфеља неживотних осигурања, којим су се уговорене стране споразумјеле да је дан преноса портфеља 20.11.2020. године. На основу овога предлога уговора и докумената, који су законски прописани као обавезни приликом преноса портфеља, „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука је добила сагласност Агенције за осигурање Републике Српске о преносу портфеља.

Друштво је дана 22.12.2020. године закључило уговор са „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука о дјелимичном преносу портфеља неживотних осигурања и то за следеће врсте осигурања:

- 01 Осигурање незгоде,
- 02 Здравствено осигурање,
- 03 Осигурање возила која се крећу по копну осим возила која се крећу по шинама,
- 07 Осигурање робе у превозу,
- 08 Осигурање имовине од пожара и природних сила,
- 09 Осигурање од осталих штета на имовини.

Друштво је извршило преузимање портфеља неживотних осигурања „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука са припадајућим средствима техничких резерви и то резерве за преносну премију.

Даном потписивања уговора Друштво је преузело сва права и обавезе из предметних полиса, односно преузетог портфеља, изузев обавезе за штете за које је штетни догађај настао прије или на дан 20.11.2020. године до 24:00 часа.

Обзиром да је „Крајина осигурање“ а.д. Бања Лука је након израде приједлога уговора с датумом пресјека 20.11.2020. године и након потписивања уговора о преносу портфеља наставило са издавањем полиса по врстама осигурања за које се портфељ преузима (полисе према оквирним уговорима и оквирним споразумима који су такође предмет дјелимичног преноса портфеља), дана 04.01.2021. године је потписан Анекс уговора о дјелимичном преносу портфеља неживотних осигурања, а којем су приложене полисе издате након датума пресјека преузимања портфеља, односно након 20.11.2020. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ (наставак)

У току 2010. године Друштво је основало зависно правно лице „Дунав ауто“ д.о.о. Бања Лука (100% учешће), на основу одлуке број 1526/2010. од дана 10.08.2010. године. „Дунав ауто“ д.о.о. спада у најмлађег члана Дунав групаације, а регистровано је за обављање слједећих дјелатности:

- продаја и одржавање моторних возила,
- продаја дијелова и прибора за моторна возила,
- техничко испитивање и анализа (технички преглед возила).

Оснивање зависног друштва „Дунав ауто“ д.о.о. уписано је у регистар Основног суда Рјешењем број 057-0-Рег-10-001293 дана 18.08.2010. године у Бања Луци.

У циљу стицања добити, Друштво обавља дјелатност коју чине слједећи послови осигурања за које је Друштво добило дозволу од Агенције за осигурање Републике Српске:

- Послови неживотних осигурања, и то: (а) осигурање од послједица незгоде, (б) добровољно здравствено осигурање, (в) осигурање моторних возила, (г) осигурање шинских возила, (д) осигурање ваздухоплова, (ђ) осигурање пловних објеката, (е) осигурање робе у превозу, (ж) осигурање имовине од пожара и других опасности, (з) остала осигурања имовине, (и) осигурање од одговорности због употребе моторних возила, (ј) осигурање од одговорности због употребе ваздухоплова, (к) осигурање од одговорности због употребе пловних објеката, (л) осигурање од опште одговорности за штету које покрива остале врсте одговорности, (љ) осигурање кредита, (м) осигурање јемства, (н) осигурање финансијских губитака, (њ) осигурање трошкова правне заштите, (о) осигурање помоћи на путовању.

Друштво своју унутрашњу организацију прилагођава потребама развоја своје дјелатности, у складу са утврђеном пословном политиком.

Послови из дјелатности Друштва обављају се у огранцима – дирекција и у филијалама, као и територијалним организационим дијеловима Друштва.

У дирекцији се обављају послови осигурања, организује се, контролише и координира процес рада у области осигурања (за индивидуалне кориснике и самосталне предузетнике, за мала, велика и средња предузећа), заједнички послови у осигурању, маркетинг, накнада штета, финансијски послови, правни послови, људски ресурси и општи послови, ИТ, интерна ревизија и актуарски послови.

Друштво послује на цијелој територији Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине. Продајна мрежа развија се преко директних и индиректних продајних канала, при чему директне канале обухвата мрежа филијала и пословница Друштва, док индиректне канале представљају заступници и посредници (физичка и правна лица) и брокери који су сертификовани од Агенције за осигурање и притоме имају потписан уговор са нашим Друштвом.

Чланови Управног одбора Друштва на дан 31. децембар 2023. године су:

1. Зоран Суботић, предсједник;
2. Ивана Соковић, члан;
3. Др Драгица Јанковић, члан;
4. Небојша Аранђеловић, члан;
5. Бојан Поповић, члан;
6. Николина Савић, члан;
7. Далибор Рачић, члан.

Чланови Одбора за ревизију Друштва на дан 31. децембар 2023. године су:

1. Радица Рубежић, предсједник;
2. Зорица Кнежевић, члан;
3. Др Владимир Гајовић, члан.

Генерални директор Друштва на дан 31. децембар 2023. године је Бојан Поповић, дипл. ек.

Актуари Друштва на дан 31. децембар 2023. године су:

- Актуар Друштва за неживот је Владимир Николић из Бијељине, број лиценце: 05-529-6/09 од 15/08/2006

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЈЕЛАТНОСТ (наставак)

На дан 31. децембар 2023. године, Друштво је обављало послове осигурања преко Дирекције у Бањој Луци и 7 филијала (Бања Лука, Добој, Требиње, Приједор, Сарајево, Бијељина и Брчко).
 На дан 31. децембар 2023. године Друштво има 177 запослених радника, док је на дан 31. децембар 2022. године било 175 радника.

Квалификациона структура запослених на дан 31. децембар 2023. и 2022. године приказана је у наредној табели:

Квалификација	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
МР	6	4
ВС	60	68
ВШС	9	9
ССС	88	84
ВКВ	1	2
КВ	13	8
Укупно	177	175

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Изјава о усаглашености

Приложени финансијски извјештаји представљају годишње неконсолидоване финансијске извјештаје друштва „Дунав осигурање“ а.д. Бања Лука за пословну 2023. годину и састављени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске и прописима Агенције за осигурање Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање друштава за осигурање.

2.2. Основе вредновања и састављања неконсолидованих финансијских извјештаја

Неконсолидовани финансијски извјештаји Друштва су припремљени по начелу набавне вриједности, изузев ако није другачије објелодањено у рачуноводственим политикама.

Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавеза, Друштво узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели у обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Друштво је у прописаном року, на начин дефинисан Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 108/15), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 63/16) као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 63/16) саставило обрасце финансијских извјештаја.

Друштво је приликом састављања биланса токова готовине користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

Као што је објелодањено у напомени 15 уз ове неконсолидоване финансијске извјештаје, Друштво представља матично друштво пословне групе коју чине "Дунав осигурање" а.д. Бањалука и „Дунав ауто“ д.о.о. Бањалука. На дан 31. децембар 2023. године Друштво је имало 100% улога у зависном друштву „Дунав ауто“ д.о.о. Бања Лука.

2.3. Функционална валута и валута презентација

Износи у приложеним неконсолидованим финансијским извјештајима изражени су у Конвертибилним маркама (БАМ) која представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање (“IFRS”) и Међународних рачуноводствених стандарда (“IAS”)

Приложени неконсолидовани финансијски извјештаји састављени су уз примјену Међународних рачуноводствених стандарда (MPC), односно Међународних стандарда финансијског извјештавања (“МСФИ”, у даљем тексту заједно: “Стандарди”), који су били у примјени на дан 31. децембра 2023. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске и прописима Агенције за осигурање Републике Српске који регулишу финансијско извјештавање друштва за осигурање.

Наиме, на основу одредби Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (“Службени гласник РС”, број 94/15, 78/20), сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују MPC, односно МСФИ, као и Међународни стандард финансијског извјештавања за мале и средње ентитете (“МСФИ for SMEs”), Међународне рачуноводствене стандарде за јавни сектор (“IPSAS”), Међународне стандарде вредновања (“IVS”), Међународне стандарде за професионалну праксу интерне ревизије, Концептуални оквир за финансијско извјештавање, Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (“IASB”) и сва пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (“IFAC”).

У складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник РС“, број 94/15, 78/20), дана 19. фебруара 2020. године, Управни одбор Савеза РР РС, донио је „Одлуку о утврђивању и објављивању превода Међународних стандарда финансијског извјештавања (МСФИ) из 2018. године којег чине: Концептуални оквир за финансијско извјештавање и основни текстови Међународних рачуноводствених стандарда (MPC), односно Међународни стандарди финансијског извјештавања (МСФИ) издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) као и тумачења издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда у облику у којем издати, односно усвојени и који не укључују основе за закључивање, илуструјуће примјере, смјернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примјере и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је он саставни дио стандарда, односно тумачења.

Наведеном Одлуком, утврђују се и објављују преводи Стандарда и тумачења, издатих од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде из 2018. године, који су објављени на интернет страници Савеза РР РС, а који се почињу примјењивати у Републици Српској за финансијске извјештаје који се састављају на дан 31. децембра 2020. године. Ступањем на снагу ове одлуке, престаје да важи Одлука о почетку обавезне примјене издања MPC/МСФИ од 04.10.2017. године.

Руководство Друштва анализира промјене у важећим Стандардима и тумачењима, као и новоусвојене Стандарде и тумачења издата након 31. децембра 2018. године, и након установљавања Стандарда и тумачења који су релевантни за Друштво, има намјеру да исте примјени у састављању финансијских извјештаја након што они буду званично преведени и објављени у Републици Српској.

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, следећи стандарди и измјене постојећих стандарда, су у примјени:

- MPC 1 „Презентација финансијских извјештаја“ – Допуне класификације обавеза (1. јануар 2023. године),
- MPC 1 „Презентација финансијских извјештаја“ – Објелодањивање рачуноводствених политика – Допуне (1. јануар 2023. године),
- MPC 8 „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке“ – Допуна дефиниције рачуноводствених процјена (1. јануар 2023. године),
- MPC 12 „Порез на добит“ – Одложени порез повезани са средствима и обавезама насталим из појединачних трансакција (1. јануар 2023. године),
- МСФИ 17 „Уговори о осигурању“ – Допуне (1. јануар 2023. године).

Примјена горе наведених нових стандарда, измјена постојећих стандарда и тумачења, није имала утицаја на финансијске извјештаје Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ НЕКОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидованих Међународних стандарда за финансијско извјештавање (“IFRS”) и Међународних рачуноводствених стандарда (“IAS”) (наставак)

На дан одобравања ових финансијских извјештаја, слједећи Стандарди и измјене постојећих Стандарда, као и нова тумачења су били издати, али нису постали ефективни:

- МРС 1 „Презентација финансијских извјештаја“ допуна класификације дугорочних и краткорочних обавеза (1. јануар 2024. године),
- МРС 1 „Презентација финансијских извјештаја“ допуна краткорочне обавезе и ковенанте (1. јануар 2024. године),
- МРС 7 „Извјештај о токовима готовине“ и МСФИ 7 „Финансијски инструменти – Објелодањивање“ – Допуне аранжмани финансирања од стране добављача (1. јануар 2024. године).
- МСФИ 16 „Лезинг“ – Допуне обавеза по основу најма у трансакцијама продаје и повратног лизинга (1. јануар 2024. године).

Руководство Друштва је изабрало да не усвоји ове нове Стандарде и измјене постојећих Стандарда прије него они ступе на снагу. Руководство предвиђа да усвајање ових нових Стандарда и измјена постојећих Стандарда неће имати материјалан утицај на финансијске извјештаје Друштва у периоду иницијалне примјене.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи

Приходи обухватају приходе од уобичајених осигуравајућих активности Друштва (пословне и финансијске приходе). Уобичајене односно редовне активности Друштва су све активности које Друштво предузима у обиму свог рада као и активности које су са њима повезане и које подржавају тај рад, и од њега произилазе или имају пропратни карактер.

Приходе Друштва чине пословни (функционални) приходи, приходи од инвестиционе активности, финансијски приходи, приходи по основу усклађивања вриједности имовине и остали приходи.

3.1.1. Пословни (функционални) приходи

У оквиру пословних прихода Друштво евидентира приходе из дјелатности осигурања, односно приходе по основу премије осигурања, приходе по основу учешћа саосигурања и реосигурања у накнади штета, приходе од укидања и смањења резервисања осигурања, приходе од повраћаја пореских и других дажбина и приходе од премија, субвенција, донација, приходе по основу провизија реосигурања, приходе по основу регреса осигурања и друге функционалне приходе.

а) Приходи од премије осигурања и саосигурања

Приходе од премије осигурања-саосигурања представљају износи фактурисане премије коју осигураник/уговорач осигурања плаћа осигуравачу на основу уговора о осигурању, умањене-увећане за износ премије који припада наредном обрачунском периоду (преносна премија). Приходи од премије осигурања се уносе у укупан приход у складу са роковима и периодима покривања ризика из одговарајућих уговора о осигурању.

Преносна премија (резерва за незарађене премије) се обезбјеђује да би се обухватили дијелови фактурисаних премија који се односе на приходе наредних обрачунских периода. Преносна премија се обрачунава методом "pro rata temporis".

Висина премије утврђена је тарифом премије према врсти осигурања. Тарифну политику усвојио је Управни одбор Друштва.

Премија се састоји од функционалне премије и режијског додатка. Функционалну премију чине техничка премија (за сва осигурања) и допринос за превентиву. Режијски додаток користи се за покриће трошкова спровођења осигурања.

Начин расподеле премије осигурања по врстама неживотних осигурања утврђује се интерним актом који доноси Управни одбор Друштва.

б) Приходи од учешћа у накнади штета

У оквиру прихода од учешћа у накнади штета Друштво исказује пословне приходе по основу учешћа саосигурања и реосигурања у накнади штета неживотних осигурања правних лица, са којима Друштво има закључене уговоре о саосигурању и реосигурању као и приходе по основу учешћа саосигуравача и реосигуравача у накнади штета.

в) Приход од укидања и смањења резервисања

Приходима од укидања и смањења резервисања - исказују се приходи по основу укидања или смањења резервисања у складу са законом и релевантним прописима и актима Друштва.

г) Приходи по основу провизија реосигурања

Приходи по основу провизија реосигурања представљају провизије које Друштво остварује по уговорима од реосигуравача код којег реосигурава свој портфељ.

д) Остали пословни приходи

Остали пословни приходи обухватају приходе од провизије, регреса, закупнина, приходе по основу добијених спорова, камата, зелене карте, услужних штета, услужних записника МУП-а и други пословни приходи.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.1. Приходи (наставак)

3.1.2. Финансијски приходи

Финансијске приходе чине приходи од камата, курсних разлика, приходи по основу ефеката валутне клаузуле, и остали финансијски приходи, у складу са IAS 18, IAS 21 и другим релевантним Стандардима .

Приходи од камата на финансијску имовину се признају када је вјероватан прилив будућих економских користи Друштва и када је износ прихода поуздано мјерљив. Приход од камата је временски разграничен и признаје се методом ефективне каматне стопе, која представља стопу која тачно дисконтује (своди) процијењене будуће новчане токове у току очекиваног вијека финансијске имовине на нето надокнадиву вриједност те имовине приликом иницијалног признавања.

Приходи по основу камата односно финансијски приходи се највећим дјелом односе на пласмане депоноване у банци за покриће 50% гарантног фонда и техничке резерве и камате по обвезницама, а евидентирају се у обрачунском периоду у коме су настали.

3.1.3. Остали приходи

У оквиру осталих прихода, исказују се добици по основу продаје некретнина, опреме (основних средстава) и нематеријалних улагања, добици од продаје остатака осигураних оштећених ствари, добици од продаје ХОВ, наплаћена отписана потраживања, вишкови, приходи по основу ефеката уговорене заштите од ризика, приходи од смањења обавеза, приходи од укидања дугорочних резервисања и остали непоменути приходи.

3.1.4. Приходи по основу усклађивања вриједности имовине

Приходи по основу усклађивања вриједности имовине обухватају позитивне ефекте промјене поштене (фер) вриједности нематеријалних улагања, некретнина, опреме и залиха – до висине претходно исказаних расхода за та средства по основу вредносног усклађивања, као и других укидања исправки вриједности по основу вредносног усклађивања у складу са релевантним IAS и интерном регулативом Друштва.

3.2. Расходи

Расходи обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности Друштва.

На рачунима расхода обухватају се пословни расходи, финансијски расходи, остали расходи и расходе по основу усклађивања вриједности имовине.

3.2.1. Пословни (функционални) расходи

У оквиру пословних расхода Друштво евидентира расходе за дугорочна резервисања и функционалне доприносе, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања, накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања, трошкове спровођења осигурања и друге функционалне расходе.

а) Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе

Расходе за дугорочна резервисања и функционалне доприносе чине допринос за превентиву, допринос заштитном фонду, допринос Агенцији за осигурање Републике Српске (АЗОРС) и ФБиХ, Биро зелене карте (Биро ЗК), доприноси прописани посебним Законом и остала резервисања и функционалне доприносе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Расходи (наставак)

3.2.1. Пословни (функционални) расходи (наставак)

а) Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе (наставак)

Допринос за превентиву

Средства превентиве представљају средства Друштва намијењена улагањима у превентивну заштиту, којима се предупређује остварење осигураног случаја на осигураној имовини и лицима и смањују посљедице штетних догађаја, а која се на основу критеријума утврђених Правилником о превентиви намјенски усмјеравају одређеним осигураницима Друштва.

Допринос за превентиву се обрачунава у проценту и за врсте осигурања у складу са Одлуком о максималним стопама режијског додатака коју доноси Управни одбор Друштва. Према наведеној Одлуци за све врсте неживотних осигурања превентива се обрачунава у износу од 1,5% од фактурисане премије, осим код осигурања од аутоодговорности. Код осигурања од аутоодговорности за подручје Републике Српске превентива се не исказује, док је за подручје Федерације БиХ превентива 1%, а све у складу са Одлуком о заједничкој тарифи премија и цијеновнику за осигурање од одговорности за моторна возила у Републици Српској и Федерацији.

Накнада за противпожарну заштиту

Накнада за противпожарну заштиту обрачуната је у складу са Законом о заштити од пожара у висини од 0,04% од пословних прихода, (Службени гласник РС, бр. 89/14).

Накнада за унапређење опште корисних функција шума

Накнада за унапређење опште корисних функција шума обрачунава се по стопи од 0,07% на укупан остварен приход, (Службени гласник РС, бр. 89/14).

Противградна заштита

Противградна заштита обрачунава се по стопи од 0,25% од укупно оствареног прихода (Службени гласник РС, РС бр. 89/14).

Накнада за воде

Накнада за воде обрачунава се на основу Закона о водама, а основица је еквивалентни број становника.

Допринос заштитном фонду РС и ФБиХ

На основу обрачуна Заштитног фонда Републике Српске, Заштитног фонда ФБиХ, утврђена је висина доприноса заштитном фонду за покриће издатака за штете по основу непознатих и неосигураних возила. Обрачун се врши на основу фактурисане премије аутоодговорности.

Накнада Агенцији за осигурање РС и ФБиХ

Агенције за осигурање РС и ФБиХ врше обрачун накнада на основу укупно фактурисане премије Друштва.

б) Расходи накнаде штета и уговорених износа осигурања и премије саосигурања и реосигурања

Расходи накнаде штета и уговорених износа осигурања и премије саосигурања и реосигурања представљају расходе за исплату накнада штета и осигураних сума, других уговорених износа и учешће у добити осигураника, који се исплаћују осигураницима, односно корисницима осигурања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.2. Расходи (наставак)

3.2.1. Пословни (функционални) расходи (наставак)

в) Расходи по основу повећања резервисања

Расходи по основу повећања резервисања се исказују у складу са законом и релевантним прописима и актима Друштва.

з) Расходи по основу премија реосигурања

Расходи по основу премија реосигурања представљају расходе реосигурања ризика код Друштва за реосигурање са којим Друштво има закључене уговоре о реосигурању, док се за зелену карту реосигурање врши преко Бироа зелене карте БиХ.

д) Трошкови спровођења осигурања

Трошкови спровођења осигурања обухватају расходе за обављање послова осигурања чије покриће се врши из режијског додатка. Трошкови спровођења осигурања обухватају трошкове амортизације нематеријалних улагања, трошкове амортизације некретнина и опреме, трошкове резервисања бенефиција за запослене, трошкове материјала, горива и енергије, производних услуга, рекламе и пропаганде, репрезентације, порезе и доприносе независне од резултата, трошкове непроизводних услуга, нематеријалне трошкове као и трошкове зарада, накнада зарада и друге трошкове за обављање послова осигурања.

Трошкови прибаве осигурања су непосредни трошкови прибаве осигурања, а то су: трошкови провизије за закључене уговоре осигурања и трошкови запослених директно и искључиво запослених на прибави осигурања, односно у случају запослених који обављају више послова сразмјеран дио трошкова тог запосленог за дио радног времена који просјечно годишње проводи на директним и искључивим пословима прибаве осигурања. Трошкови испостављања докумената о осигурању, као и посредни трошкови попут рекламе и административни трошкови везани за обраду понуде и издавањем полисе не сматрају се непосредним трошковима и није их дозвољено разграничавати. Друштво врши разграничење трошкова прибаве осигурања у сразмјери учешћа преносне премије неживотних осигурања у укупној бруто премији неживотних осигурања.

3.2.2. Финансијски расходи

Финансијске расходе чине расходи по основу камата, курсних разлика, негативни ефекти по основу валутне клаузуле и остали финансијски расходи.

3.2.3. Остали расходи

Остале расходе чине губици по основу расходовања и продаје опреме и нематеријалних улагања, губици по основу продаје некретнина, губици од продаје материјала, губици од продаје ХОВ, расходи по основу исправке потраживања за премију, расходи по основу исправке осталих потраживања, расходи по основу отписа и остали непоменути расходи.

3.2.4. Расходи по основу обезвјеђења имовине

У оквиру расхода по основу обезвјеђења имовине, исказују се негативни ефекти вриједносних усклађивања нематеријалних улагања, некретнина и опреме, дугорочних финансијских пласмана и потраживања, у складу с IAS 36 - Умањење вредности имовине и другим релевантним МРС и овом одлуком, према називима рачуна ове групе. На рачунима ове групе исказује се и негативан ефекат промјене поштене (фер) вриједности средстава, ускладу с IAS 16 – Некретнине, постројења и опрема, IAS 38 - Нематеријална имовина и осталим релевантним IAS -има.

3.3. Прерачунавање девизних износа

Пословне промјене настале у иностраној валути (валути која није функционална), су прерачунате у функционалну валуту по званичном средњем курсу који је важио на дан пословне промене. Средства и обавезе исказане оригинално у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунати су у функционалну валуту по званичном средњем курсу који је важио на тај дан.

Средства и обавезе са уговореном валутном клаузулом прерачунате су на дан састављања биланса према уговореном курсу. Курсне разлике, настале као резултат прерачунавања, књиже се у корист финансијских прихода или на терет финансијских расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.4. Бенефиције за запослене****а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених**

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет послодавца у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из нето зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених и на терет послодавца књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Бенефиције запосленима

У складу са законским прописима, Друштво је у обавези да исплати отпремнине, радницима који су закључили уговор о раду на неодређено вријеме, приликом одласка у пензију у висини три просјечне плате Друштва или три просјечне плате радника, ако је то за њега повољније. На основу IAS 19 “Накнаде запосленима” захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају.

Друштво је ангажовало овлашћеног актуара за обрачун, а потом исказало дугорочне обавезе по основу отпремнина примјеном сопственог актуарског обрачуна у складу са захтевима IAS 19.

3.5. Порез на добитак*Текући порез на добитак*

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, односно умањења за улагања у машине и опрему за обављање дјелатности извршене у току године, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске предвиђају могућност умањења пореске основице за износе улагања у некретнине, постројења и опрему за обављање властите производне дјелатности и за износе плаћеног пореза на доходак и доприноса на лична примања за више од 30 новозапослених радника на крају пословне године.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за поврат пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према извјештају о финансијском положају – билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до ког ће вјероватно постојати опорезиви добитак од којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Порез на добитак (наставак)

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине. Чланом 25 наведеног Закона услуге осигурања и реосигурања су ослобођене плаћања пореза на додату вриједност.

Друштво је дана 11. маја 2023. године Управи за индиректно опорезивање БиХ поднијело захтјев за добровољну регистрацију по основу пореза на додатку вриједност, јер поред основне дјелатности обавља и опорезиву дјелатност издавања у закуп властитих пословних простора. Дана 11. јула 2023. године Урава за индиректно опорезивање БиХ је позитивно одговорила на захтјев Рјешењем број 04/1-17-1-УПЈР/1-3194-1/23 којим се Друштву одобрава добровољна регистрација по основу пореза на додату вриједност и улазак у јединствени регистар обвезника индиректних пореза.

3.6. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се почетно вреднују по набавној вриједности. Вредновање нематеријалних улагања након почетног признавања врши се примјеном основног поступка предвиђеног IAS 38 – Нематеријална имовина, односно по набавној вриједности умањеној за укупну амортизацију и укупне губитке по основу обезвјеђења. Накнадни издаци за нематеријална улагања се капитализују само ако је вјероватно да ће се остварити будуће економске користи, ако су економске користи изнад првобитно процјењених стандарда о учинку нематеријалних средстава и ако се издатак може поуздано утврдити и приписати средству.

Нематеријална имовина престаје да се признаје након отуђења или када се од њене употребе или отуђења не очекују никакве будуће економске користи. У моменту отуђења или стављања нематеријалног улагања ван употребе, разлика између књиговодствене вриједности и нето прилива који се добија тим отуђењем, признаје се као губитак или добитак периода.

За обрачун амортизације нематеријалних улагања примјењује се пропорционални метод отписивања. Нематеријална улагања и софтвер се амортизују по стопи од 20%, осим ако уговором или другим документом вријеме трајања улагања није дефинисано на другачији начин.

3.7. Некретнине и опрема

Земљишта, грађевински објекти и опрема су материјална средства која Друштво држи за пружање услуга или у административне сврхе, чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године. Почетно признавање врши се по набавној вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача увећана за све трошкове настале до њиховог стављања у употребу.

Након почетног признавања, земљишта и некретнине се исказују по ревалоризованим вриједностима, које изражавају њихову поштену (фер) вриједност на дан ревалоризације (процјене), умањену за укупан износ исправке вриједности по основу обрачунате амортизације и укупан износ исправке вриједности по основу обезвјеђења, све у складу са IAS 16.

Када се књиговодствена вриједност земљишта и грађевинских објеката повећа као резултат процјене, повећање се директно приписује капиталу као ревалоризациона резерва. Повећање се признаје у билансу успјеха до оног износа до којег се сторнира ревалоризационо смањење истог средства, које је претходно признато као расход. Када се књиговодствена вриједност средства смањи као резултат ревалоризације, смањење се признаје као расход. Смањење се директно књижи на терет ставке ревалоризационих резерви, у оквиру капитала, до износа постојећих ревалоризационих резерви које се односе на то средство, а преко тог износа на расходе текућег периода.

Након почетног признавања сва средства опреме исказују се по набавној вриједности умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитака због обезвјеђења, односно примјеном основног поступка предвиђеног IAS 16 - Некретнине, постројења и опрема.

Друштво је од 31.12.2022. године, примјенило IAS 16 - Некретнине, постројења и опрема, те их вреднује у активи као сталну имовину са правом кориштења а у пасиви као дио дугорочних и дио краткорочних обавеза.

У билансу успјеха исказује се трошак амортизације сталне имовине са правом кориштења и трошкови камата.

Добитак који настане приликом расходовања и продаје некретнина и опреме исказује се непосредно као ванредни приход у оквиру осталих прихода. Губитак настао приликом расходовања и продаје некретнина и опреме исказује се непосредно као ванредни расход у оквиру осталих расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.8. Инвестиционе некретнине**

Инвестиционе некретнине су непокретности (земљишта или зграде – или дијелови зграда – или и једно и друго), које Друштво (као власник или корисник финансијског лизинга) држи ради остваривања прихода од издавања некретнине или ради увећања вриједности капитала или ради и једног и другог, а не ради употребе за обављање властите дјелатности у оквиру редовног пословања.

Почетно одмјеравање инвестиционих некретнина врши се по набавној вриједности која укључује трошкове трансакције. Вредновање инвестиционих некретнина након почетног признавања врши се по методу поштене (фер) вриједности. Повећање фер тржишне вриједности се исказује у оквиру прихода, а смањење у оквиру расхода периода. У складу са тим, не обрачунава се амортизација инвестиционих некретнина.

Накнадни издаци који се односе на већ признату инвестициону некретнину приписују се исказаном износу те инвестиционе некретнине, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процјењене стопе приноса те инвестиционе некретнине. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

3.9. Амортизација

Амортизација некретнина, опреме и нематеријалних улагања обрачунавала се по стопама, које су одређене тако да се неотписана вриједност некретнина, опреме и нематеријалних улагања амортизује у једнаким годишњим износима у току предвиђеног корисног вијека трајања.

Амортизација се обрачунава на основицу коју чини неотписана вриједност, умањена за резидуалну вриједност, на почетку године као и на некретнине, опрему и нематеријална улагања стављена у употребу током године.

Процијењени корисни вијек употребе које је служио као основа за обрачун амортизације и примјењене стопе у пословној 2023. години су биле сљедеће:

<i>Главне групе основних средстава</i>	<i>Корисни вијек (година)</i>	<i>Стопа (%)</i>
<i>Компјутери</i>	<i>4</i>	<i>25%</i>
<i>Канцеларијски намјештај</i>	<i>8</i>	<i>10%-12.50%</i>
<i>Расхладни уређаји</i>	<i>6</i>	<i>16.50%</i>
<i>Аутомобили</i>	<i>6 год. и 5 мј.</i>	<i>15.50%</i>
<i>Уређаји за мјерење</i>	<i>5</i>	<i>20%</i>
<i>Грађевински објекти</i>	<i>20-50</i>	<i>1,3%-18.52%</i>
<i>Софтвер</i>	<i>5</i>	<i>20%</i>

3.10. Учешћа у капиталу контролисаних друштава

Учешћем у контролисаном друштву сматра се улагање којим је Друштво стекло контролу над тим друштвом. Друштво има контролно учешће у другом правном лицу када има директно или индиректно право или могућност да оствари 50% или више гласачких права у том правном лицу, односно када Друштво има директно или индиректно власништво над 50% или више капитала у том правном лицу, или могућност именовања већине чланова органа управљања или могућност ефективног вршења контролног утицаја на управљање тим правним лицем или на његову пословну политику.

Учешће у капиталу повезаног правног лица исказано је по набавној вриједности улагања, умањено за евентуална обезвређења. Друштво је власник 100% удјела у капиталу зависног правног лица "Дунав ауто" д.о.о. Бања Лука.

3.11. Финансијска имовина

Друштво признаје финансијско средство онда када постане једна од уговорених страна у финансијском инструменту.

Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања - датум када се Друштво обавезало да ће купити или продати финансијско средство.

У зависности од намјере са којом су стечена, Друштво финансијска средства распоређује у једну од сљедећих категорија:

- Финансијска средства која се држе до доспијећа;
- Финансијска средства намијењена трговању; и
- Финансијска средства расположива за продају.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијска имовина (наставак)

Финансијска средства се иницијално признају по набавној вриједности увећаној за трансакционе трошкове. Сва финансијска средства која се накнадно не исказују по фер вриједности, ефекте промјена у фер вриједности исказују у билансу успјеха.

Фер вриједност је цијена која би се наплатила за продају средства, или платила за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту, на датум одмјеравања.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати стицању, емитовању, или отуђењу неког финансијског средства или финансијске обавезе.

Финансијска средства престају да се признају када Друштво изгуби контролу над уговорним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена.

Метода ефективне каматне стопе

Метода ефективне каматне стопе је метода обрачуна амортизованог трошка финансијске имовине и распоређивања прихода од камата током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која тачно дисконтује будућа новчана примања кроз очекивани вијек трајања финансијске имовине, или гдје је то могуће, краћег периода.

Приходи се признају на бази ефективне камате стопе за дужничке инструменте, изузев за оне који су исказани по фер вриједности кроз биланс успјеха.

3.11.1. Финансијска средства која се држе до доспећа

У категорију финансијских средстава која се држе до доспећа, Друштво класификује недериватна финансијска средства која испуњавају сљедеће услове:

- имају фиксне или одредиве исплате;
- имају фиксно доспијеће и постоји намјера и могућност да се држе до доспијећа.

Улагања у хартије од вриједности које се држе до доспијећа се вреднују по амортизованој вриједности, коришћењем метода ефективне каматне стопе. Амортизована вриједност је набавна вриједности умањена за отплате главнице, коригована за сваку разлику између набавне вриједности и износа доспећа и умањена за отплате главнице, и умањена за било који отпис услед обезвјеђења или ненаплативости. Ефективна каматна стопа је стопа по којој се дисконтује очекивани ток будућних готовинских плаћања до доспећа.

Приходи настали у периоду држања хартија од вриједности у портфолију Друштва се приказују као приходи од камата. Све куповине и продаје хартија од вриједности се рачуноводствено евидентирају у моменту трансакције.

3.11.2. Финансијска средства намијењена трговању

Финансијска средства намијењена трговању представљају дио портфолија финансијских средстава којима Друштво управља и за који постоји доказ да су:

- Стечена са циљем продаје и/или поновне куповине у блиској будућности,
- Финансијска средства за краткорочно остваривање добити или
- Деривати финансијских средстава и деривати финансијских обавеза (осим ако представљају дио ефективног хеџинг инструмента).

Финансијска средства намијењена трговању се иницијално вриједнују по набавној вриједности. Набавна вриједности код овог типа финансијских средстава не укључује трансакционе трошкове који се могу директно приписати куповини / стицању / издавању финансијског средства. Ови трошкови се у цјелости евидентирају на терет биланса успјеха у тренутку куповине / стицања / издавања.

Фер вриједност финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је уобичајена трансакциона цијена.

Накнадно мјерење финансијских средстава намијењених трговању се врши по фер вриједности. Фер вриједност се одређује на активном тржишту (берзи) и представља понуђену цијену берзе на дан вредновања финансијског средства. Промјена фер вриједности финансијских средстава намијењених трговању обухватају се у корист / терет биланса успјеха периода у коме су настале.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијска имовина (наставак)

3.11.3. Финансијска средства расположива за продају

Почетно мјерење финансијских средстава која су расположива за продају врше се по набавној вриједности увећаној за трансакционе трошкове који се директно могу приписати њиховој куповини односно стицању.

Накнадно мјерење финансијских средстава која су расположива за продају се врши по фер вриједности. Фер вриједност се одређује на активном тржишту (берзи) и представља понуђену цијену берзе на дан вредновања финансијског средства.

Добици и губици који настају због промјене фер вриједности директно утичу на капитал, односно на ревалоризационе резерве од инвестиција, са изузетком умањења за импаритетне губитке, камате обрачунате користећи метод ефективне каматне стопе, који се директно признају у добитак или губитак периода. Када се таква имовина продаје, или је изложена трајном смањењу вриједности, кумулативна добит или губитак претходно остварен у ревалоризационим резервама за улагања је укључен у приходе и расходе периода.

Фер вриједност финансијских средстава расположивих за продају изражених у страниој валути се одређује у тој валути и прерачунава се по важећој курсној стопи на дан биланса стања. Промјена у фер вриједности која се може приписати промјенама курса и која резултира промјени амортизованог трошка средства, признаје се у билансу успјеха, док се остале промјене признају као промјене у капиталу.

3.11.4. Краткорочна потраживања и пласмани

Краткорочна потраживања и пласмани су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим исплатама која нису котирана на активном тржишту.

Почетно мјерење пласмана и потраживања врши се по набавној вриједности увећаној за трансакционе трошкове који се директно могу приписати њиховом издавању. Накнадно вредновање кредита и пласмана врши се по амортизованој набавној вриједности примјеном ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је каматна стопа која дисконтује процјењене будуће новчане токове (приливе и одливе) на иницијалну књиговодствену вриједност кредита или пласмана (садашњу вриједност), за очекивани вијек трајања кредита или пласмана. Добитици и губици услед амортизације се признају у нето износу у корист и/или на терет биланса успјеха. Приходи по основу камата и накнада обрачунавају се примјеном ефективне каматне стопе на амортизовану вриједност.

Ако постоји објективни доказ да је настао губитак због умањења вриједности зајмова (кредита) и потраживања, износ губитка се одмјерава као разлика између књиговодствене вриједности средства и садашње вриједности процјењених будућих токова готовине дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи финансијског средства (тј. ефективној каматној стопи израчунатој приликом почетног признавања).

Признавање импаритетних губитака се врши на терет биланса успјеха. Износи за које је вриједност ових средстава умањена по основу импаритетних губитака воде се преко рачуна исправки вриједности.

Уколико се износ импаритетног губитка смањује услед догађаја насталих након његовог иницијалног признавања, укидање импаритета се врши у корист биланса успјеха, али укидање импаритета не може да буде у износу већем од амортизоване вриједности која би била на дан укидања да импаритет није био признат.

3.12. Потраживања по основу премије осигурања и остала краткорочна потраживања

Потраживања за премију осигурања представљају потраживања од уговорача осигурања, односно осигураних лица за полисирану премију осигурања у складу са уговореним условима у закљученој полиси осигурања. Висина премије осигурања утврђена је тарифом премије према врсти осигурања. Тарифну политику усваја Управни одбор Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.13. Процјењивање позиција активе

Друштво врши процјењивање позиција активе у складу са Правилником о начину процјењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 10/09 , број 91/14 и 57/22 , у даљем тексту: Правилник).

Позиције активе класификују се у категорије, зависно од степена наплативости, који се одређује на основу броја дана колико је прекорачен рок доспијећа, процјене финансијског положаја дужника и квалитета инструмената обезбјеђења наплате. Резервисања за потенцијалне губитке терете резултат пословања Друштва.

У складу са Правилником, сва потраживања Друштва разврставају се у сљедеће категорије:

1) прва категорија:

- а) потраживања од дужника чија је финансијска способност задовољавајућа по свим критеријумима,
- б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује благовремено, а изузетно с доцњом до три мјесеца;

2) друга категорија:

- а) потраживања од дужника чија финансијска способност није задовољавајућа, али се не очекује њено погоршање, осим потраживања од несолвентног и неликвидног дужника,
- б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом до пет, а изузетно с доцњом до шест мјесеци;

3) трећа категорија:

- а) потраживања од дужника чија финансијска способност није задовољавајућа посебно ако се узме у обзир критеријум солвентности или ликвидности,
- б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом до седам, а изузетно с доцњом до девет мјесеци;

4) четврта категорија:

- а) потраживања од дужника у стечају или од дужника за кога се основано може очекивати да ће над њим бити отворен стечај,
- б) потраживања од дужника који своје обавезе измирује с доцњом од преко девет мјесеци,
- в) потраживања од дужника који обавезе по основу премије неживотног осигурања не плаћа послје истека периода осигурања, а ако је тај период дужи од једне године, не плаћа их послје истека годину дана од започињања периода осигурања за ту годину,
- г) потраживања од дужника који обавезе по основу премије реосигурања не плаћа послје истека периода реосигурања, а ако је тај период дужи од једне године, не плаћа их послје истека годину дана од започињања периода реосигурања за ту годину,
- д) потраживања од лица које је повезано лице с друштвом за осигурање, а која би иначе била класификована у другу или трећу категорију.

Износ резервисања за потенцијалне губитке добија се примјеном сљедећих процената на бруто износ потраживања од комитената:

<u>Категорија</u>	<u>% резервисања</u>
Прва категорија	5% -10%
Друга категорија	25% - 50%
Трећа категорија	50% - 75%
Четврта категорија	100%

Ненаплатива премија и потраживања се отписују након што су исцрпљене све могућности за наплату. Износ отписаних потраживања се приказује у билансу успјеха као расход уколико већ нису била на исправци вриједности. Већина потраживања по том основу имају већ формиране исправке вриједности. Сва накнадно наплаћена потраживања књиже се као приход од наплаћених отписаних потраживања у билансу успјеха и прилив новчаних средстава у билансу стања.

Уколико и поред свих предузетих активности (судских, вансудских и сл.) потраживања не могу да се наплате, врши се њихово трајно искњижавање из биланса у складу са посебним одлукама и политикама Друштва.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.14. Готовински еквиваленти и готовина

Под готовином и готовинским еквивалентима се подразумевају новчана средства у конвертибилним маркама и страном валути, средства на „БАМ“ и девизним рачунима код пословних банака.

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Готовина и готовински еквиваленти у страном валути се процењују примјеном средњег курса стране валуте на дан биланса. Обрачунате курсне разлике по овом основу књиже се на терет финансијских прихода или финансијских расхода.

3.15. Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вриједности кроз биланс успеха, процијењена је за индикаторе умањења на сваки датум биланса стања. Финансијска имовина је умањена тамо гдје је доказано да су, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процијењени будући новчани токови инвестиције измијењени.

За акције које не котирају на берзи а класификоване су као расположиве за продају, значајан или продужен пад у фер вриједности вриједносног папира испод његовог трошка сматра се објективним доказом умањења.

За сву осталу финансијску имовину, укључујући откупиве хартије од вриједности класификоване као расположиве за продају, и потраживања по финансијском зајму, објективан доказ умањења може укључити:

- значајне финансијске тешкоће издаваоца или корисника; или
- пропуст или делинквенција у отплати камате или главнице; или
- могућност да ће дужник доћи у стечај или финансијску реорганизацију.

Што се тиче хартија од вриједности – улагања расположивих за продају, губици од умањења претходно признати кроз биланс успеха се не поништавају кроз биланс успеха. Било које увећање у фер вриједности након губитка умањења је признато директно у капитал.

Престанак признавања финансијске имовине

Друштво ће престати признавати финансијску имовину само када уговорна права на новчане токове од финансијске имовине истекну или ако пренесе финансијску имовину, па самим тим и све ризике и награде од власништва средства на други субјект. Ако Друштво не пренесе нити задржи суштински све ризике и поврате од власништва и задржи контролу над финансијском имовином, Друштво наставља да признаје финансијску имовину.

3.16. Активна временска разграничења

Активна временска разграничења обухватају разграничене трошкове прибаве осигурања, закупа, преносну премију реосигурања, разграничене трошкове реосигурања, унапријед урачунати трошкови за рентне штете и остале АВР.

Друштво врши разграничење трошкова прибаве у сразмјери учешћа резерве за преносне премије у укупној премији.

Разграничени трошкови прибаве, као активна временска разграничења, користе се због равномјерног терећења укупних трошкова посматраног пословног периода, и што реалнијег приказа коначног пословног резултата обрачунског периода.

3.17. Капитал и резерве

Капитал Друштва чини основни и остали капитал, резерве, ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина и опреме, нереализовани добици и нереализовани губици, нераспоређена добит, односно губитак ранијих година и нераспоређена добит, односно губитак или добитак текуће године.

Основни и остали капитал исказује се у номиналној вриједности, а вриједност акцијског капитала представља производ броја емитованих акција и њихове номиналне вриједности.

Друштво је дужно да у свом пословању одржава основни капитал најмање у висини која је прописана чланом 53.а. Закона о Друштвима за осигурање. Резерве Друштва обухватају законске, статутарне и друге резерве.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.18. Дугорочна резервисања

Резервисања за накнаде и бенефиције запослених

Друштво врши резервисања за накнаде и бенефиције запослених у складу са МРС 19 „Примања запослених“. Приликом обрачуна резервисања за накнаде и бенефиције запослених, односно резервисање трошкова за исплату отпремнина код одласка у пензију користе се актуарске методе обрачуна.

Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2023. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 5.0% годишње, пројектована стопа раста зарада од 1,02709027% (на основу просјечног раста у последњих 6 година), просјечна флукуација запослених у последњих 5 година 8,099174%, таблице морталитета СФРЈ 1980-1982, укупно за мушки и женски пол, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

3.19. Финансијске обавезе

Под финансијским обавезама сматрају се дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима, дугорочни кредити, и остале дугорочне обавезе), краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања) и остале краткорочне обавезе.

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспјевају у року од годину дана од дана чинидбе, односно од дана годишњег биланса.

Финансијска обавеза је свака обавеза која представља уговорну обавезу:

- а) предаје готовине или другог финансијског средства другом правном лицу, или
- б) размјене финансијских инструмената са другим правним лицима под потенцијално неповољним условима.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањена за отплате главнице, увећана за износе капитализованих камата и умањена за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Финансијске обавезе су исказане по амортизованој вриједности коришћењем ефективне каматне стопе. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Друштво испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)**3.20. Обавезе по основу штета и друге обавезе из пословања**

Обавезе за штете по основу осигурања се евидентирају у висини накнаде за ликвидираних штете које треба исплатити осигураницима, корисницима осигурања или трећим оштећеним лицима. За износе пријављених, а неликвидираних обавеза по основу штета, као и за износе насталих, а непријављених обавеза по основу штета, Друштво формира резервисања. Уколико је обавеза исказана у иностраној валути или је уговорена валутна клаузула приликом почетног признавања, Друштво обавезу изражава у конвертибилним маркама, тако што се на износ у иностраној валути примењује званични средњи курс те стране валуте на датум трансакције, у складу са Ефекти промјена девизних курса. Промјена девизног курса од датума трансакције до датума исплате обавезе исказују се као курсне разлике у корист прихода, или на терет расхода. Обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса прерачунавају се према званичном средњем курсу, а курсне разлике признају се као приход или расход периода.

3.21. Резерве за преносне премије

Резерве за преносне премије су дио премије који се користи за покриће обавеза из осигурања које настају у наредном периоду. Обрачун преносне премије врши се последњег дана текућег обрачунског периода и на дан преноса портфеља осигурања. Основица за обрачун резерви за преносне премије је укупна премија осигурања утврђена уговором и израчунава се појединачно за сваки уговор о осигурању с тачним временским разграничењем. Преносна премија се обрачунава методом "pro rata temporis".

3.22. Резервисања средстава за настале пријављене, а неликвидиране штете

Резервисања средстава за настале пријављене, а неликвидиране штете врше се на основу процјене износа сваке појединачне штете, осим за штете за које, на основу расположиве документације, није могуће извршити такву процјену, а за које се резервација средстава врши на основу просјечне исплаћене штете у врсти осигурања којој та штета припада. Просјечни износ исплаћене штете израчунава се тако што се укупни износ исплаћених штета подјели са бројем тих штета. Штете у спору резервишу се у износу за који се очекује да би могао бити утврђен од стране суда.

Резерве за штете из уговора о осигурању од одговорности које се исплаћују у облику ренте, обрачунавају се актуарским методама у капитализованим износима (садашња вриједност будућих рентних исплата). Резерва се утврђује за сваку рентну штету посебно и при томе се користе таблице смртности и дисконтује се стопом од 4% годишње. Резервисања за индиректне трошкове обраде штета износе 1.1% од збира резерви за пријављене штете и резерве за настале непријављене штете.

3.23. Резервисања за настале а непријављене штете

Резервисања за настале непријављене штете утврђује се на основу статистичких података за настале непријављене штете, података о пријављеним штетама и технологије обраде штета, као и осталих расположивих података. Друштво резерве за настале непријављене штете утврђује методом очекиване квоте штета и то на основу података о рјешеним и резервисаним насталим пријављеним, а нерјешеним штетама не укључујући рентне штете и методом "Chain Ladder" (метода уланчаних гјествица).

За обрачунавање резерви за настале непријављене штете по методи "Chain Ladder" (метода уланчаних гјествица), користи се троугао развоја штета који се формира на основу података о развоју штета према критеријуму године настанка и године плаћања штета на основу којих се добијају кумулативни подаци о исплаћеним штетама по развојним годинама за сваку годину настанка. На основу тих података израчунавају се коефицијенти пораста плаћања штета по годинама настанка и просјечни коефицијенти пораста плаћања штета за сваку развојну годину.

Просјечни коефицијенти пораста плаћања штета представљају аритметичку средину коефицијента пораста плаћања штета по развојним годинама. Резерве за настале непријављене штете добијемо када укупан износ резерви умањимо за утврђену резерву по основу насталих пријављених, а нерјешених штета.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.24. Обезврјеђење вриједности сталних средстава

На дан биланса стања, руководство Друштва анализира вриједности некретнина, опреме, нематеријалних улагања, и инвестиционих некретнина приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно некретнину и опрему, постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средстава се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

Обезврјеђење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезврјеђење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезврјеђење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезврјеђење. Поништење обезврјеђења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезврјеђења третира као повећање ревалоризационе резерве. На дан 31. децембар 2022. године, је извршена процјена овлашћеног процјењивача архитектонско-грађевинске струке. На дан 31. децембар 2023. године интерном документом Друштва „Извјештај о обављеној процјени вриједности (обезврјеђења) некретнина“ констатовано је да не постоје индикације да је вриједност некретнина (функционалних и инвестиционих) обезврјеђена.

3.25. Издвојена средства за превентиве

Издвојена средства за превентиву се могу користити за потребе превентиве у складу са интерним актом и прописима за превентиву као и европским стандардима донијетим од стране Европског комитета осигурања.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Процјене и претпоставке се стално преиспитују. Измјене књиговодствених процјена признају се у периоду измјене уколико се односе само на тај период или у периоду измјене у будућим периодима уколико измјена утиче на текући и будуће периоде.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, која носе ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у наредном тексту:

Процијењени корисни вијек некретнина, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње или гдје год постоји индикација о значајним промјенама одређених претпоставки.

Обезврјеђење вриједности средстава

На дан састављања финансијских извјештаја руководство Друштва анализира вриједности средстава приказаних у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко средство постоји обезврјеђење, надокнадиви износ тог средства се процјењује како би се утврдио износ обезврјеђења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Исправка вриједности потраживања

Друштво обрачунава обезвјеђење сумњивих потраживања у складу са одредбама Правилника о начину процијењивања билансних и ванбилансних позиција друштва за осигурање ("Службени гласник РС", број 10/09, број 91/14 и број 57/22) (напомена 3.13.), као и на основу процјене руководства Друштва засноване на историјском искуству. Руководство вјерује да није потребна додатна исправка вриједности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

Процјена резерви штета за настале непријављене штете

Резервисања за настале непријављене штете су процијењена уз помоћ актуарских метода. Извори података коришћених приликом обрачуна резервисања су интерни, преузети из детаљних анализа које се редовно проводе од стране Друштва. Тежиште пажње је на текућим трендовима, а кад у ранијим годинама није било довољно информација које су потребне за поуздану процјену развоја штета, користе се разумне претпоставке.

Резерве за настале непријављене штете се базирају на обрачунима које се раде за сваку врсту осигурања посебно. За сваку врсту осигурања користе се статистички подаци о штетама у више задњих година. За израчун резервисања се користи метода уланчаних љествица и метода очекиване квоте штета. Руководство верује да нису потребна додатна резервисања, изузев већ приказаних у финансијским извештајима.

Бенефиције запосленима

Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2023. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио следеће претпоставке: дисконтна стопа од 5.0% годишње, пројектована стопа раста зарада од 1,02709027% (на основу просјечног раста у последњих 6 година), просјечна флукуација запослених у последњих 5 година 8,099174%, таблице морталитета СФРЈ 1980-1982, укупно за мушки и женски пол, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности оних средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и у случајевима када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. Правична вриједност за ове потребе се дефинише као вриједност по којој се средство може реализовати, или обавеза измирити, на добровољној бази између субјеката који су упознати са стањем тих средстава, односно обавеза.

Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у условима купопродаје финансијских инструмената пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Сходно томе, у таквом окружењу није могуће поуздано утврдити правичну вриједност. По мишљењу руководства Друштва, износи у финансијским извештајима одражавају правичну вриједност која је у датим околностима највјеродостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

5. ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈЕ ОСИГУРАЊА И САОСИГУРАЊА

	У ВАМ	
	За годину која се завршила	
	31. децембар	
	2023.	2022.
Обрачуната премија осигурања	30,250,577	28,042,588
Обрачуната премија саосигурања	439,560	305,554
Укупно обрачуната премија	30,690,137	28,348,142
Промјена преносне премије осигурања	(1,035,906)	(1,357,855)
Промјена преносне премије саосигурања пасивна	-	35,450
Промјена преносне премије осигурања и саосигурања	(1,035,906)	(1,322,405)
Приход од преносне премије саосигурања - активна	(64,561)	(55,371)
Приход преносне премије реосигурања	-	664,879
Укупна промјена преносне премије	(1,100,468)	(712,897)
Укупно приход од премије осигурања	29,589,669	27,635,245

У току 2023. године Друштво је остварило раст бруто премије осигурања и саосигурања за 8,26% у односу на претходну годину, а приход од премије се повећао за 7,07 %.

6. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила	
	31. децембар	
	2023.	2022.
Приход од учешћа у накнади штета из саосигурања	363,013	133,862
Приход од учешћа у накнади штета из реосигурања у иностранству	1,028,878	688,730
Приход од учешћа у накнади штета из реосигурања у земљи	96,268	25,424
Приход од смањења резервисања (напомена 26)	564,132	552,820
Приход од укидања резервисања -превентива	75,962	
Приход од поврата пореских и других дажбина	11,250	3,380
Приход од провизије реосигурања	307,568	330,291
Приход од регреса	718,453	794,600
Приход од закупнине некретнина, постројења и опреме	124,499	46,270
Остали пословни приходи	5,645	1,713
Приход по основу добијених спорова	178,714	2,825
Приход по основу камата од добијених спорова	49,496	10,883
Приходи од продаје зелене карте	38,336	46,864
Приход од услужних штета	73,941	71,521
	3,636,155	2,709,183

Евидентно повећање прихода по основу учешћа у накнади штета из реосигурања у иностранству, а односи се на штете усјева и плодова, односно повећан број преузетих ризика осигурања који су предати у реосигурање, а на којима се остварио ризик.

Смањење прихода од продаје зелене карте је посљедица уласка БиХ у МГА споразум.

Приход по основу добијених спорова у износу 178,714 БАМ односи се на добијени судски спор у поступку ревизије.

7. РАСХОДИ ЗА ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ФУНКЦИОНАЛНИ ДОПРИНОСИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила	
	31. децембар	
	2023.	2022.
Допринос Заштитном фонду РС и ФБиХ	147,164	179,843
Допринос Агенцији за осигурање РС, Агенција за надзор ФБиХ	252,162	223,324
Допринос Бироу зелене карте БиХ	43,956	39,053
Допринос за превентиву (напомена 27)	272,164	255,642
Ватрогасни допринос	120	60
	715,567	697,922

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

8. НАКНАДЕ ШТЕТА ИЗ ОСИГУРАЊА И ОСТАЛЕ НАКНАДЕ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Ликвидиране штете и трошкови процјене штета	13,291,321	12,967,078
Расходи по основу реосигурања	2,874,388	3,684,267
Расходи по основу реосигурања-трошак преносне премије реосигурања и саосигурања*	651,445	-
Повећање резервисања за штете (напомена 26)	930,918	869,571
	17,748,072	17,520,916

*Евидентирање на овој позицији до 31. децембра 2022. године је тангирало приход (+/- група 61), а од 1. јануара 2023. године евидентирање се одвија преко конта расхода (+/- група 52).

9. ТРОШКОВИ СПРОВОЂЕЊА ОСИГУРАЊА

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Трошкови бруто зарада и накнада зарада	4,199,832	3,839,308
Остали лични расходи и накнаде	404,392	377,534
Резервисања за бенефиције запослених (напомена 22)	8,856	-
Трошкови закупа	88,579	331,846
Трошкови рекламе и пропаганде	5,608,334	4,448,933
Остале непроизводне услуге	679,286	602,033
Репрезентација	130,302	140,913
Трошкови осигурања	45,904	39,995
Трошкови платног промета	114,146	104,999
Непроизводне услуге	649,164	575,438
Остали нематеријални трошкови	191,680	208,403
Трошкови материјала, горива и енергије	441,315	398,438
Трошкови амортизације	251,783	238,965
Трошкови амортизације-закупи МРС 16	592,910	656,273
Трошкови амортизације по основу леасинга	17,816	-
Трошкови пореза и доприноса	359,196	385,710
Трошкови провизија	1,296,450	1,089,305
	15,079,944	13,438,093

Остали лични расходи и накнаде за пословну 2023. године у износу од 404,392 ВАМ састоје се од топлог оброка-федерација, превоза, помоћ породици у случају смрти, отпремнине за одлазак у пензију, накнаде уговора о дјелу, накнаде из уговора о допунском раду, накнаде за Управни одбор и одбор за ревизију и других личних примања.

Остале непроизводне услуге у износу од 679,286 ВАМ састоје се од трошкова птт услуга, (интернета, фиксни и мобилни), трошкова одржавања-рач.опрема, комуналних услуга и др.

Позиција Трошкови закупа је значајно смањена, јер је у 2023. години у односу на 2022. годину знатно мање краткорочних закупа (до годину дана).

10. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Приходи од камата на депозите	166,651	212,575
Приходи од камата на обвезнице	224,151	115,038
Приходи од камата Биро ЗК, затварање уговора МРС 16	8,966	4,842
Приходи од камата по основу зајма, регреса др	762	1,347
Позитивне курсне разлике	53,381	25,789
	453,910	359,591

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

11. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Расходи камата по дужничко повјер. односима и кредитима	24,788	11,947
Затезне камате	3,462	10,985
Расходи по закупу МРС 16	59,718	81,123
Расходи камата по леасингу	7,878	-
Негативне курсне разлике	52,792	34,735
	148,638	138,790

У скалду са примјеном МРС 16, дио трошкова по основу закупа пословних простора приказујемо на конту трошка камата по закупу.

12. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Наплаћена отписана потраживања	633,698	541,746
Добици од продаје хартија од вриједности	5,909	11,359
Добици од продаје некретнина и нематеријалних улагања	422	41,300
Добици од продаје сталних средстава	20,244	3,823
Приходи од смањења и укидања обавеза	12,854	12,679
Остали приходи - добијени спорови, рефун. боловања и др.	72,650	47,774
	745,776	658,681

Наплаћена отписана потраживања премије осигурања износе 544,290 ВАМ, док се износ од 89,408 КМ односи на остала потраживања.

Приход од продаје сталних средстава у износу од 20,244 ВАМ се односи на продају службених возила.

Структура осталих прихода: 10,135 ВАМ приход од откупа штета, 19,437 ВАМ приходи по основу добијених спорова, 37,678 ВАМ приход по основу рефундације боловања и 5,400 ВАМ приход по основу рефундације за ангажовање приправника.

13. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембар	
	2023.	2022.
Губици од продаје некретнина и нематеријалних улагања	304	331
Губици од продаје хартија од вриједности	2,839	89
Расходи од исправке вриједности потраживања за премије	600,369	377,697
Расходи по основу директних отписа потраживања	22,658	18,523
Расходи од исправке вриједности осталих потраживања	247,871	106,126
Остали расходи	32,015	41,552
	906,055	544,318

Остали расходи у износу 32,014 КМ односе се на: судске трошкове 2,389 КМ и казне 29,625 КМ

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

14. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА, ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Земљи- ште	Грађевин- ски објекти	Опрема	Укупно некретнине и опрема	Инвести- ционе некретнине	Аванси и опрема у припреми	У ВАМ Немате- ријална улагања
Набавна вриједност							
Стање, 1. јануар 2022. године	31,588	3,236,647	4,062,679	7,299,326	5,617,555	22,005	1,799,877
Набавке у току године	-	15,772	-	15,772	268,806	936	-
Грађев.објекти са правом кориш.-закупи	-	1,457,125	-	1,457,125	-	-	-
Процјена некретнина	-	950,607	173,005	1,123,612	1,041,217	-	-
Отписи или продаја - расходовање	-	(229,888)	(224,739)	(454,627)	(218,700)	-	-
Прекњижавање и усаглашавање	-	(168,000)	-	(168,000)	161,151	(20,936)	-
Стање, 31. децембар 2022.	<u>31,588</u>	<u>5,262,264</u>	<u>4,010,945</u>	<u>9,273,209</u>	<u>6,870,029</u>	<u>2,005</u>	<u>1,799,877</u>
Стање, 01. јанура 2023.	<u>31,588</u>	<u>5,262,264</u>	<u>4,010,945</u>	<u>9,273,209</u>	<u>6,870,029</u>	<u>2,005</u>	<u>1,799,877</u>
Набавке у току године	-	-	315,504	315,504	2,456,628	283,452	63,697
Грађев.објекти са правом кориш.-закупи	-	(31,531)	-	(31,531)	-	-	-
Процјена некретнина	-	-	-	-	296,247	-	-
Отписи или продаја – расходовање, сторно аморт.	-	-	(242,433)	(242,433)	(97,578)	-	-
Прекњижавање и усаглашавање	-	(115,610)	-	(115,610)	115,413	-	-
Стање, 31. децембар 2023. године	<u>31,588</u>	<u>5,115,123</u>	<u>4,084,016</u>	<u>9,199,139</u>	<u>9,640,739</u>	<u>285,457</u>	<u>1,863,574</u>
Исправка вриједности							
Стање, 1. јануар 2022.	-	157,849	3,522,286	3,680,135	-	-	1,775,902
Амортизација за текућу годину	-	78,888	151,920	230,808	-	-	8,157
Отписи и продаја	-	(229,888)	(179,201)	(409,089)	-	-	-
Амортизација за грађ.обј.са пра.кориш.	-	656,273	-	656,273	-	-	-
Прекњижавање и усаглашавање	-	(6,849)	-	(6,849)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2022.	-	<u>656,273</u>	<u>3,495,005</u>	<u>4,151,278</u>	-	-	<u>1,784,059</u>
Стање, 1. јануар 2023. године	-	<u>656,273</u>	<u>3,495,005</u>	<u>4,151,278</u>	-	-	<u>1,784,059</u>
Амортизација за текућу годину	-	96,931	160,512	257,443	-	-	12,155
Отписи и продаја	-	-	(202,616)	(202,616)	-	-	-
Амортизација за грађ.обј.са пра.кориш.	-	232,986	-	232,986	-	-	-
Прекњижавање и усаглашавање	-	(198)	-	(198)	-	-	-
Стање, 31. децембар 2023. године	-	<u>985,992</u>	<u>3,452,901</u>	<u>4,438,893</u>	-	-	<u>1,796,214</u>
Садашња вриједност							
- 31. децембар 2023. године	<u>31,588</u>	<u>4,129,131</u>	<u>631,115</u>	<u>4,760,246</u>	<u>9,640,739</u>	<u>285,457</u>	<u>67,360</u>
- 31.децембар 2022. године	<u>31,588</u>	<u>4,605,990</u>	<u>515,940</u>	<u>5,121,930</u>	<u>6,870,029</u>	<u>2,005</u>	<u>15,818</u>

Друштво на дан 31. децембар 2023. године није имало хипотека, залога или других терета на сталним средствима Друштва.

Друштво је на дан 31.12.2022. године извршило процјену инвестиционих и функционалних некретнина, од стране овалштеног процењивача некретнина које су у власништву Друштва, а према усвојеним интерним актима Друштва и МРС 40. Функционалне некретнине (15 некретнина) су повећане за износ од 950.607 КМ, а инвестиционе некретнине (27 некретнина) за износ од 1.041.217 КМ. Према Правилнику о улагању средстава друштава за осигурање, Агенције за осигурање Републике Српске Друштво је усвојило Упутство за процјену вриједности некретнина које служе за покриће техничких резерви Друштва (инвестиционе некретнине) и према коме је у обавези да сваке године врши процјену некретнина, а сваке треће године је

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

обавезна процјена инвестиционих некретнина од овлашћеног процјењивача.

Друштво је на дан 19. јун 2023. године ангажовало овлашћеног процјењивача за процјену вриједности купљене инвестиционе некретнине на локацији Меше Селимовића 58, Бања Лука. Ефекат ове процјене је приход у износу 296,247 ВАМ.

На дан 31. децембар 2023. године интерном документом Друштва „Извјештај о обављеној процјени вриједности (обезвређења) некретнина“ констатовано је да не постоје индикације да је вриједност некретнина (функционалних и инвестиционих) обезвређена.

15. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Учешће у капиталу зависног правних лица		
- Дунав ауто д.о.о. Бања Лука (100%)	2,000	2,000
<i>Минус: Исправка вриједности учешћа</i>	(2,000)	(2,000)
	-	-
Дугорочни финансијски пласмани (депозити) и зајам:		
Банка Поштанска штедионица а.д. Бања Лука	700,000	3,300,000
Атос банка а.д. Бања Лука	250,000	750,000
МФ банка БЛ	3,250,000	3,550,000
Наша банка а.д. Бања Лука	-	450,000
Нова банка БЛ	-	100,000
Одобрени зајам	68,833	-
	4,268,833	8,150,000
Дугорочни финансијски пласмани (остало):	4,268,833	8,150,000
Хартије од вриједности које се држе до доспијећа:		
Атлантук ББ д.о.о. Бања Лука - обвезнице	-	-
МКД Синергија Плус - обвезнице	-	-
Општина Лопаре - обвезнице	-	-
	-	-
Хартије од вриједности расположиве за продају:		
ХоВ које служе за покриће техничких резерви неживотних осигурања		
- Обвезнице Владе Републике Српске	8,683,946	6,048,374
	8,683,946	6,048,374
Остали дугорочни финансијски пласмани:		
Резервни фонд бироа ЗК	400,000	400,000
Дугорочни кредити и депозит за запослене	51,923	57,174
Фонд за накнаду штета Бироа ЗК	237,883	237,883
	689,806	695,057
	13,642,586	14,893,431

16. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРЕМИЈЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Потраживања за премију осигурања-неживот	5,130,765	4,961,067
Потраживања за премију саосигурања	115,585	21,737
	5,246,350	4,982,804
Минус:		
- Исправка вријед. потраж. за премију-неживот	(2,001,838)	(2,099,834)
	(2,001,838)	(2,099,834)
	3,244,512	2,882,970

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

16. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРЕМИЈЕ (наставак)

Кретања на исправци вриједности потраживања по основу премије и осталих потраживања

	Исправка потраживања по основу премије.	Исправка осталих потраживања
Стање на 1. јануар 2022. године	4,445,293	3,005,245
Повећања у току године (напомена 13)	348,043	106,126
Наплаћена исправљена потраживања (напомена12)	(414,135)	(57,526)
Коначан отпис	(279,367)	(27,287)
Стање на дан 31. децембра 2022. године	2,099,834	3,026,558
Повећања у току године (напомена 13)	600,369	247,871
Наплаћена исправљена потраживања (напомена12)	(544,288)	(90,008)
Коначан отпис	(154,077)	(116,839)
Стање на дан 31. децембар 2023. године	2,001,838	3,067,582

17. ОСТАЛА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2023.	У ВАМ 31. децембар 2022.
Потраживања од учешћа у накнади штета	-	175,947
Потраживања по основу регреса	1,876,170	1,896,468
Потраживања по основу услужних штета	80,945	74,510
Потраживања по сонову издатих зелених карата	1,344	1,416
Остала потраживања из специфичних извора	10,038	-
Потраживања по основу датих аванса за штете	32,507	32,507
Потраживања за камату	198,670	132,636
Потраживања по основу доспјелих ХОВ	-	-
Потраживања по основу добијених судских спорова	851,975	642,361
Потраживања од повезаних правних лица	106,976	130,404
Потраживања по основу датих аванса	93,468	73,007
Потраживања од запослених	142,566	156,841
Потраживања за издати пословни простор	21,346	18,700
Остала потраживања	847,960	845,612
	4,263,966	4,180,407
Минус: Исправке вриједности:		
- потраживања за регресе	(1,475,361)	(1,427,873)
- потраживања за дате авансе за штете	(32,507)	(32,507)
- потраживања по основу услужних штета	(45,495)	(45,495)
- потраживања по основу издатих зел. карата	(989)	(939)
- осталих потраживања из специфичних извора	-	-
- потраживања за камате	(9,204)	(9,204)
- потраживања за издати пословни простор	(3,500)	(3,500)
- потраживања од повезаних правних лица	(97,774)	(97,774)
- потраживања за добијене спорове	(585,908)	(585,908)
- потраживања од запослених	(88,386)	(91,243)
- потраживања по основу датих аванса	(8,744)	(8,744)
- осталих потраживања	(719,714)	(723,371)
	(3,067,582)	(3,026,557)
	1,196,384	1,153,850

Нето потраживања од запослених на дан 31. децембар 2023. године износе 54,180 БАМ и односе се на потраживања по основу премија аутоодговорности, рефундације трошкова мобилних телефона (прекорачења одобреног лимита), аконтација за службени пут и остала потраживања од запослених.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

18. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Орочени депозити и одобрени зајмови:		
Банка Поштанска штедионица а.д. Бања Лука	2,350,000	1,900,000
МФ банка БЛ	550,000	400,000
Наша банка а.д. Бања Лука	250,000	259,917
Нова банка БЛ	100,000	500,000
Адико банка ад БЛ	-	250,000
Одобрени зајмови	-	-
	3,250,000	3,309,917
Финансијска средства по фер вриједности кроз БУ намијењена трговању:		
Хартије од вриједности - ПИФ Zepher	-	-
Хартије од вриједности - ППЛП-Проит плус	9,139	7,857
Хартије од вриједности - Кристал фонд	-	-
DUIF Kristal Invest-OAIF Opportunity fund	-	-
DUIF-Kristal Invest-OMIF Future fund	23,042	23,211
DUIF-Kristal Invest-OMIF Maximus fund	28,487	26,532
	60,669	57,600
	3,310,669	3,367,517

Краткорочни финансијски пласмани се односе на орочене депозите који су орочени до годину дана код пословних банака, са каматном стопом у распону од 1,75% до 2,20% годишње.

19. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Жиро рачун	2,343,835	2,499,828
Девизни рачуни	144,279	65,782
Благајна	4,123	4,309
Резервисана средства	-	-
	2,492,236	2,569,919

20. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Разграничени трошкови прибаве осигурања	2,656,285	2,350,705
Преносна премија реосигурања	569,209	1,263,553
Преносна премија саосигурања	253,385	210,485
Резервисане штете на терет реосигураваача	620,688	193,028
Резервисане штете на терет саосигураваача	166,272	191,057
Разграничени трошкови реосигурања	179,410	227,311
Разграничени трошкови саосигурања	110,913	70,082
Остала активна временска разграничења	979,352	1,254,918
	5,535,514	5,761,139

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

21. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Акцијски капитал	15,341,300	15,341,300
Емисиони губитак	(3,928,258)	(4,007,383)
Законске резерве	15,215	15,215
Ревалоризационе резерве	1,047,334	1,047,334
Нереализовани добици по основу фин. средстава	572,701	97,092
Нереализовани губици по основу фин. средстава	363,272	-
Добитак текуће године	132,088	79,124
Основни капитал	12,817,108	12,572,682

Капитал Друштва на дан 31.12.2023. године износи 15,341,300 ВАМ и састоји се од 153,413 редовних акција класе „А“ номиналне вриједности 100 КМ по једној акцији.

Емисиони губитак са стањем на дан 31. децембар 2023. године у износу од 3,928,258 КМ настао је у 2015. години, у двије емисије акција испод номиналне вриједности током 2015. године.

Законске резерве у износу од 15,215 КМ настале су издвајањем из акцијског капитала и дијелом из добити Друштва на основу Закона о привредним друштвима, који дефинише да се ове резерве издвајају из добити све док резерва не достигне износ од 10% основног капитала.

Ревалоризационе резерве износе 1,047,334 КМ, а представљају ефекат процијене фер вриједности грађевинских објеката, а која је извршена на дан 31.12.2022. године од стране овлашћеног процјењивача.

Нереализовани добици у износу од 572,701 КМ односе се на добитке по основу повећања фер вриједности ХОВ које су класификоване као финансијска имовина расположива за продају.

Нереализовани губици у износу од 363,272 КМ односе се на губитке по основу смањења фер вриједности ХОВ које су класификоване као финансијска имовина расположива за продају.

Структура акцијског капитала Друштва на дан 31. децембар 2023. године је била сљедећа:

	Број акција	У ВАМ	%
Dunav Stockbroker а.д. Београд	125,089	12,508,900	81.53742
Дунав осигурање а.д. Београд	12,885	1,288,500	8.398897
Интеграл инжењеринг а.д. Бања Лука	3,953	395,300	2.576705
Посавец Дубравко	1,651	165,100	1.07618
Софтић Џенис	1722	172,200	1.12246
Антонијевић Небојша	1263	126,300	0.823268
Бањалучка пивара а.д. Бања Лука	787	78,700	0.512994
DUIF Management Solutions -OMIF VB FOND	608	60,800	0.396316
Јанковић Славиша	467	46,700	0.304407
Остали мали акционари	4,988	498,800	3.251354
	153,413	15,341,300	100.00

Номинална вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембар 2023. године износи 100 КМ. Према подацима са Бањалучке берзе, тржишна вриједност акција Друштва на дан 31. децембар 2023. године износи 37,10 ВАМ.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

22. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Резервисања за бенефиције запослених	73,501	64,645
Остала резервисања	-	-
	73,501	64,645

Кретања на дугорочним резервисањима у пословној 2023. и 2022. години су била сљедећа:

	Резервисања за накнаде и бенефиције запослених	Остала резерви- сања	Укупно
Стање			
1. јануар 2022.	71,231	0	71,231
Повећање резервисања		-	
Смањење резервисања	(6,586)	-	(6,586)
Исплата резервисања			
Стање 31. децембар 2022.	64,645	0	64,645
Повећање резервисања (напомена 9)	8,856	-	8,856
Смањење резервисања	-	-	-
Исплата резервисања	-	-	-
Стање 31. децембар 2023.	73,501	0	73,501

Резервисања за бенефиције за запослене на дан 31. децембар 2023. године у износу од 73,501 ВАМ се односе на резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Друштва на отпремнину у складу са IAS 19 – бенефиције запослених. Основне претпоставке кориштене приликом обрачуна резервисања за бенефиције запослених објелодањене су у напомени 4.

23. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Обавезе по основу дугорочних закупа МРС 16	565,929	828,164
Обавезе по финансијском леазингу	198,934	-
	764,863	828,164

Обавезе по финансијском лизингу односе се на набавку 7 службених аутомобила посредством друштва Porsche leasing d.o.o. са урачунатим камтама.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

24. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Обавезе по основу штета и уговорених износа	-	-
Краткорочне обавезе по основу закупа	140,439	124,433
Добављачи у земљи и у иностранству	1,150,669	970,697
Обавезе за премију реосигурања и саосигурања	1,090,136	2,166,018
Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	13,068	2,528
Обавезе за порез из резултата	7,541	-
Обавезе за доприносе на зараде	244,446	251,079
Обавезе за нето зараде	448,565	230,082
Обавезе за порезе на зараде	45,196	43,460
Обавезе за уговоре о дјелу	17,448	12,546
Обавезе за накнаде члановима УО и ОР	28,800	33,000
Обавезе за закуп	50,564	84,283
Остале краткорочне обавезе	842,174	530,931
Одложене пореске обавезе-пореска амортизација	52,167	40,111
	4,131,213	4,489,168

Повећање краткорочних обавеза по основу закупа односи се на примјену MPC-16 (грађевински објекти са правом кориштења).

25. ПРЕНОСНЕ ПРЕМИЈЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Неживотно осигурање:		
Стање преносне премије неживотног осигурања на почетку године	15,060,914	13,707,347
Стање преносне премије саосигурања на почетку године	136,407	81,034
Повећање преносне премије (напомена 5)	1,035,600	1,353,569
Повећање преносне премије саосигурања (напомена 5)	64,561	55,371
Стање преносне премије на крају године	16,297,482	15,197,321

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

26. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ШТЕТЕ

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Резервисане штете		
Резервисање за пријављене штете	4,816,464	4,014,076
Резервисања за рентне штете	1,106,091	1,096,515
Резервисање за настале непријављене штете	3,182,573	3,636,020
Резервисање за индиректне трошкове	96,646	88,376
Резервисање за удјеле у штетама реосигурања	620,688	193,029
Резервисање за удјеле у штетама саосигурања	166,272	191,057
	9,988,734	9,219,073

Резервисања за штете

Кретање на резервисањима за штете неживотног осигурања у пословној 2023. и 2022. години може се приказати, на сљедећи начин:

	Резервисање за настале непријављене штете	Резервисање за настале пријављене неликвидне штете	Резервисања за директне и индиректне трошкове обраде штета	Резервисања за ренте	Укупно
Стање, 1. јануар 2022. године	3,226,356	4,234,070	1,134,317	82,065	8,676,808
Повећање резервисања на терет реосигуравања	-	225,514	-	-	225,514
Повећање резервисања у току године	409,664	-	-	6,311	415,975
Смањење резервисања у току године	-	(61,422)	(37,802)	-	(99,225)
Стање, 31. децембар 2022. године	3,636,020	4,398,162	1,096,515	88,376	9,219,073
Повећање смањење резервисања на терет реосигуравања	-	402,875	-	-	402,875
Повећање резервисања у току године	1,378,749	9,537,763	160,098	55,203	11,131,813
Смањење резервисања у току године	(1,832,196)	(8,735,376)	(150,522)	(46,933)	(10,765,027)
Стање, 31. децембар 2023. године	3,182,573	5,603,424	1,106,091	96,646	9,988,734

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

27. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У ВАН	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Допринос за превентиву	20,340	185,093
Одложене пореске обавезе -функционалне некретнине	114,050	114,050
	134,390	299,143

Кретање на доприносу за превентиву у пословној 2023. и 2022. години може се приказати, на следећи начин:

	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Стање на почетку године	185,093	75,962
Издавање на терет расхода (напомена 7)	272,164	255,643
Исплата средстава превентиве у току године	(360,954)	(146,512)
Смањење обавезе по основу укидања прев.	(75,963)	-
Стање на крају године	20,340	185,093

Кориштење средстава превентиве у току 2023. године се односи на исплату осигураницима: за набавку противпожарне опреме, ватрогасног возила, набавку опреме за превентивни сервис, набавка опреме кочиони систем, адаптацију интерне радионице за ремонт возила и поправке машина за одржавање, превентивни сервис грађевинске опреме и машина, а све у циљу предупређења и смањења настанка штетних догађаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

28. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

(а) Компоненте пореза на добит

	У ВАМ	
	За годину која се завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Порески расходи периода	(13,506)	(14,608)
Одложени порески расходи	(12,056)	(7,669)
Одложени порески приходи периода	-	-
	<u>(25,562)</u>	<u>(22,277)</u>

(б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања прије опорезивања и прописане пореске стопе

	-У ВАМ	
	Година која се завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
<i>Добитак, прије опорезивања</i>	<u>157,650</u>	<u>79,124</u>
Порез на добитак по стопи од 10%	<u>15,765</u>	<u>7,912</u>
Порески ефекат расхода / прихода који нису признати код одређивања опорезиве добити	(14,315)	(973)
Порески ефекат амортизације	12,056	7,669
Порески добитак-губитак	<u>(13,506)</u>	<u>(14,608)</u>
<i>Порез на добитак</i>		
<i>Ефективна пореска стопа</i>	<u>0%</u>	<u>0%</u>

в) Одложене пореске обавезе

	У ВАМ	
	Година која се завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Стање 1. јануара	154,161	53,327
Пореска амортизација	12,056	7,669
Ефекти процене вриједности некретнина	-	93,165
Стање 31. децембра	<u>166,217</u>	<u>154,161</u>

29. ВАНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА

	У ВАМ	
	Година која се завршила 31. децембра	
	2023.	2022.
Стање 1. јануара	3,322	6,092
Ванбилансна евиденција	181,131	(9,414)
Стање 31. децембра	<u>184,453</u>	<u>3,322</u>

Ванбилансна евиденција у износу од 184,453 БАМ се односи на:

- Гаранцију 571-ГЦ2023/132 у износу 9,918 БАМ од 26.07.2023. године
- Гаранцију 571-ГЦ2023/50 у износу 1,631 БАМ од 15.03.2023. године
- Гаранцију 571-ГЦ2023/150 у износу 1,927 БАМ од 22.09.2023. године
- Гаранцију 571-ГЦ2023/166 у износу 1,724 БАМ од 25.09.2023. године
- Финансијски лизинг са друштвом Porsche leasing d.o.o. у укупном износу 169,253 БАМ (главница дуга) за набавку 7 службених аутомобила.

Друштво има одобрен оквирни кредит за гаранције од 15.02.2019 број: 571-ОК2019/4.1 у износу од 40,000 БАМ.

Неискориштени износ лимита на дан 31.12.2023 оквирног кредита за гаранције износи 24,800 БАМ, у складу са извјештајем о текћим задужењима пословног субјекта од Централног регистра кредита у Босни и Херцеговини.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

30. ИНТЕРНИ ОДНОСИ

Повезана лица Друштва (чланице Дунав групе) у току пословне 2023. године, као и на дан 31. децембар 2023. године су :

1. Дунав Ауто д.о.о. Бања Лука,
2. Дунав Stockbroker а.д. Београд,
3. Дунав-Ре а.д.о. Београд,
4. Дунав осигурање а.д.о. Београд,
5. Дунав Турист д.о.о. Београд,
6. Дунав Ауто д.о.о. Београд,
7. Дунав Друштво за управљање добровољним пензијским фондом а.д. Београд,
8. Дунав ауто логистика д.о.о. Београд

	31. децембар 2023.	У ВАМ 31. децембар 2022.
БИЛАНС СТАЊА		
АКТИВА		
Дугорочни финансијски пласмани - Учешћа у капиталу зависних правних лица		
Потраживања за премију		
Дунав ауто д.о.о. Бања Лука	-	1
Потраживања за премију реосигурања		
Дунав-Ре а.д.о. Београд	-	-
Потр.по осн.учешћа у накнади штета у земљи-реосиг		
Дунав-Ре а.д.о. Београд	-	175,313
Потраживања из спец.посл-усл.штете		
Дунав осигурање а.д.о. Београд	10,247	4,834
Остала потраживања		
Дунав-Ре а.д.о. Београд	-	-
Дунав осигурање а.д.о. Београд	7,189	7,225
Дунав ауто д.о.о. Бања Лука	114,472	131,282
Дунав турист	331	-
УКУПНО АКТИВА	132,239	318,655
ПАСИВА		
Краткорочне обавезе		
Дунав-Ре а.д.о. Београд	743,710	1,455,042
Дунав осигурање а.д.о. Београд	4,807	1,854
Дунав ауто д.о.о. Бања Лука	539	1,027
Дунав турист	-	1,538
УКУПНО ПАСИВА	749,056	1,459,461
БИЛАНС УСПЈЕХА		
	31. децембар 2023.	У ВАМ 31. децембар 2022.
Приходи од премија осигурања неживотних осигурања		
ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА	468	573
Провиз.по осн.уг.о реос.и ретроц.-по осн.пред.РД		
ДУНАВ РЕ БЕОГРАД	196,173	250,749
Приходи по основу учешћа у накнади штета		
ДУНАВ РЕ БЕОГРАД	1,028,878	688,730
Приходи од закупнина		
ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА	17,250	32,870
Приход од укидања резервисања		
ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД	-	-
Приходи од услужних обрада и процена штета		
ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД	69,955	68,421
Остали приходи од премије-реосигу-ино		
ДУНАВ РЕ БЕОГРАД	-	-
Остали приходи		
ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА

Укупно приходи

		-
	1,312,724	1,041,343

РАСХОДИ

Расходи по основу премија реосигурања

ДУНАВ РЕ БЕОГРАД

1,401,422

1,511,998

Трошкови накнаде штета

ДУНАВ РЕ БЕОГРАД-трошкови вјештачења

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД

-

5,672

Трошкови посредовања у осигурању

ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА

54,145

61,422

Трошкови закупнине

ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД

3,788

3,729

Трошкови рекламе и пропаганде ТП

ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА

9,652

9,642

Остали расходи

ДУНАВ РЕ БЕОГРАД -обавезе за провизију

-

-

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ БЕОГРАД

-

-

ДУНАВ АУТО БАЊА ЛУКА

877

1,086

ДУНАВ ТУРИСТ

-

1,538

Укупно расходи

1,469,885**1,595,087**

Трансакције са повезаним правним лицима приказане су кроз биланс стања и биланс успјеха, односно међусобна потраживања и обавеза, као и приходи и расходи који су и описани у прегледу.

Трансакције са ДУНАВ-РЕ а.д.о. Београд се односе на уговоре о реосигурању, а обухватају премију реосигурања, провизију по уговору о реосигурању и штете на терет реосигураваача.

Трансакције са ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ а.д.о. Београд се односе на штете по основу зелене карте, услужну процјену и исплату штета по основу зелене карте, закупа пословног простора и плаћене порезе на имовину. Трансакције са ДУНАВ ТУРИСТ д.о.о. Београд се односе на услуге смјештаја у хотелу Дунав Турист на Златибору.

Трансакције са ДУНАВ АУТОМ д.о.о. Бања Лука се односе на закуп пословног простора, приход по основу премије осигурања, трошкове по основу услуга техничког прегледа.

Накнаде члановима Управе и другим особама на кључним руководећим положајима биле су:

	У ВАМ	
	Година која се завршила	
	31. децембар	
	2022.	2021.
Бруто плате управе	171,990	171,070
Накнада Управном одбору	61,223	61,200
Накнаде Одбору за ревизију	19,200	19,200
	252,413	251,470

31. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА

Друштво закључује активне уговоре о осигурању којима се ризик осигурања преноси са клијената на Друштво, као и пасивне уговоре о реосигурању којима се ризик осигурања преноси са Друштва на реосигуравааче.

По својој природи сваки појединачан ризик осигурања је случајан и непредвидив. Код пружања једне или више врста осигурања, основни ризик произилази из чињенице да укупна штета и накнада плаћена по уговору пређу износ премије или преузетих обавеза по поједином ризику, због учесталости или величине штета.

Основни видови осигурања су: осигурање од незгоде, осигурање имовине, осигурање од аутоодговорности, потпуно осигурање моторног возила (каска), осигурање робе у транзиту и путничко (здравствено) осигурање.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

31. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА (наставак)

Друштво преноси дио ризика, који се односи на осигурање имовине, на реосигуравача. За одређене врсте осигурања максимална изложеност ризику је ограничена кроз уговоре о осигурању од незгоде, као и од кумулативне штете, у зависности од потребе која произилази из овог одређеног ризика.

Управљање ризиком осигурања има за циљ да омогући Друштву остварење добити на начин да се не угрозе основни интереси осигураника, корисника осигурања и других поверилаца, као ни стабилност пословања.

Друштво непрекидно прати сопствену изложеност ризику осигурања, што обухвата препознавање, процјењивање и мјерење ризика, те на основу тога доношење одговарајућих одлука и предузимање конкретних активности. Праћење кључних показатеља који су од значаја за управљање ризиком унапријеђено је како у погледу обухватности, тако и по питању поузданости.

Редовни пословни извјештаји за руководство Друштва садрже сљедеће информације:

- остварене пословне резултате - у односу на планове, циљеве и стандарде,
- показатеље реализације премије и штета по линијама производа,
- маргину солвентности, гарантну резерву, техничке резерве,
- структуру и адекватност улагања техничких резерви,
- анализе адекватности резервисаних штета и
- друге показатеље управљања ризицима утврђене прописима.

Реосигурање и саосигурање

Према Правилнику о условима и начину саосигурања и реосигурања, вишкове ризика изнад сопственог самопридржаја Друштво пласира у реосигурање или у саосигурање. Самопридржај је дио ризика који Друштво може покрити сопственим средствима, али тако да исплатом штета остане солвентно.

Највећи износ до кога Друштво може својим средствима покривати обавезе из уговора о осигурању утврђује се Одлуком о табели максималног самопридржаја, Одлука о табели максималног самопридржаја се доноси сваке године од стране Управног одбора друштва, а на приједлог стручне комисије за наредну годину.

Фактори који одређују самопридржај су финансијски капацитет и технички капацитет. Финансијски капацитет Друштва су резерве којима оно располаже. Технички капацитет је одређен величином и структуром портфеља осигурања Друштва.

Друштво је непокривене вишкове ризика изнад максималног самопридржаја у 2023. години обезбјеђивало закључивањем ексцедентног уговора о реосигурању имовинских ризика, уговора о реосигурању вишка штете за домаћу аутоодговорност, уговора о квотном реосигурању усјева и плодова.

Друштво је вишак штете по основу зелене карте БиХ, покрило Уговором о реосигурању зелене карте код Бироа зелене карте БиХ, којим је дефинисано покриће и обавеза реосигуравача за штетне догађаје, које прелазе самопридржај Друштва. Према наведеном уговору, висина самопридржаја које осигуравајуће друштво може носити износи максимално 200,000 EUR (еквивалент: 391,166 BAM).

Уговором о ексцедентном реосигурању имовинских ризика реосигурани су вишкови ризика изнад самопридржаја цедента у периоду 01. јануар – 31. децембар 2023. године код сљедећих осигурања: осигурање од пожара и других опасности изван индустрије и занатства, осигурање од пожара и других опасности у индустрији и занатству, осигурање техничких грана, осигурање одговорности, остала осигурања имовине, осигурање финансијских губитака.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

31. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА ОСИГУРАЊА (наставак)

Максимални самопридржај за 2023. годину:

Ред бр.	Група осигурања, тарифа, класа, врста осигурања, начин осигурања, догађај		Износ (самопридржаја) и КМ
1	2		3
1)	ЦИВИЛ И ИНДУСТРИЈА	1. Осигурање од пожара и других опасности изван индустрије и занатства -Тарифа I	950.000,00
		2. Осигурање од опасности провалне крађе и разбојништва -Тарифа IV	300.000,00
		3. Осигурање стакла од лома -Тарифа V	160.000,00
		4. Остала осигурања	140.000,00
		5. Осигурање од пожара и других опасности у индустрији и занатству - Тарифа II	
		а) пожар по класама опасности:	
		I класа	1.100.000,00
		II класа	1.000.000,00
		III класа	900.000,00
		IV - V класа	500.000,00
		VI - VII класа	400.000,00
		б) остале допунске опасности	380.000,00
		с) допунски ризик земљотреса (по штетном догађају)	100.000,00
		6. Осигурање машина од лома-Тарифа III:	
		- осигурање са премијском стопом до 3‰	420.000,00
		- преко 3‰ до 7‰	340.000,00
		- преко 7‰	300.000,00
		7. Осигурање грађевинских објеката у изградњи -Тарифа VII	950.000,00
		8. Осигурање грађевинских објеката у монтажи -Тарифа VIII	500.000,00
		9. Тарифа IX– шомаж:	
		9.1. пожар по кл. опасности као Тарифа II	
		9.2. лом машина	130.000,00
9.3. лом код рачунара	170.000,00		
10. Осигурање електронских рачунара	200.000,00		
11. Осигурање филмских предузећа -тарифа XII	120.000,00		
2)	ТРАНСПОРТ	1. Каско по пловилу до	160.000,00
		2. Каско ваздухоплова	100.000,00
		3. Домаћи и међународни карго:	
		3.1. Осигурање робе - по превозном средству и по пошлјци до	300.000,00
		3.2. Осигурање ускладиштења у превозу	350.000,00
3)	КРЕДИТ	1. Осигурање извозних кредита по једном дужнику до	320.000,00
		2. Осигурање откупа страних средстава плаћања - по једном откупу чека и сл.	90.000,00
		3. Осигурање потрошачких кредита	50.000,00
4)		Осигурање животиња -Тарифа XIV – по догађају	130.000,00
5)		Осигурање усева и плодова -Тарифа XIII – реосигурање вишка губитка	300.000,00
6)		Каско - по возилу	350.000,00
7)	Одговорност	1. Аутоодговорност - по догађају	200.000,00
		2. Међународна зелена карта осигурања - по догађају	391.166,00
		3. Осиг. одговорности превозиоца за робу примљену на превоз – по једном догађају	250.000,00
		4. Осигурање одговорности – сва осигурања по догађају	350.000,00
8)		Осигурање незгоде по догађају	350.000,00

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године
32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Категорије финансијских инструмената

	У ВАМ	
	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	13,642,586	14.893.431
Потраживања	4,301.992	3.906.959
Краткорочни финансијски пласмани	3,310,669	3.367.517
Готовина и готовински еквиваленти	2,492,236	2.569.919
Потраживања за нефактурисан приход АВР	1,269,675	1.552.310
	25,017,158	26.290.136
Финансијске обавезе		
Обавезе по основу штета	-	-
Обавезе за премију	1,090,136	2.166.018
Обавезе према добављачима	1,150,669	970.697
	2,240,805	3.136.715

Објелодањивање података у складу са IFRS 7 „Финансијски инструменти: објелодањивања“

Ризици који потичу од финансијских инструмената обухватају:

- кредитни ризик,
- тржишни ризик који се састоји од три врсте ризика: девизног ризика, каматног ризика и ризика промене цијене финансијског инструмента и
- ризик ликвидности.

32.1. Кредитни ризик

Изложеност кредитном ризику посебно се објелодањује за сљедеће категорије финансијских средства, односно финансијске имовине:

- дугорочни финансијски пласмани,
- краткорочни финансијски пласмани и
- потраживања.

Постоји значајна разлика у степену изложености Друштва кредитном ризику у зависности од тога о којој се категорији финансијског инструмента ради. Кредитном ризику су највише изложена потраживања од осигураника по основу фактурисане премије осигурања. Ово је прије свега, посљедица изражене неликвидности у привреди, као и присутне праксе да осигураници обавезе по основу премије осигурања не третирају као приоритетне и сврставају их иза обавеза по основу пореза, зарада и обавеза према банкама и добављачима.

У процесу управљања кредитним ризиком, Друштво управља ризицима који произилазе из уложених средстава у хартије од вриједности којима се тргује и ризиком бонитета осигураника, интерно категорисаних у сегмент великих клијената и осталим ризицима који стоје у вези са наплатом потраживања.

Максимална изложеност кредитном ризику је приказана у сљедећој табели:

	У ВАМ			
	31. децембар 2023.			
	Бруто износ	Исправка вриједности	Нето износ	Нето износ
Дугорочни фин. пласмани	13,772,815	130,229	13,642,586	14.893.431
Потраживања	9,241,775	4,939,783	4,301,992	3.906.959
Краткорочни фин. пласмани	4,119,672	809,003	3,310,669	3.367.517
Укупно:	27,134,262	5,879,015	21,255,247	22,167,907

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

Изложеност кредитном ризику, у погледу потраживања, приказана је и на основу старосне структуре потраживања на дан 31. децембар 2023. године, која је дата у сљедећој табели:

Старосна структура потраживања	У ВАМ
	31. децембар 2023.
Недоспјело	3,596,642
Кашњење од 0-90 дана	488,529
Кашњење од 91-180 дана	212,865
Кашњење од 181-270 дана	171,679
Кашњење преко 271 дана	4,772,060
Укупно	9,241,775
Исправка вриједности потраживања за премију и осталих потраживања	4,939,783
Нето износ потраживања	4,301,992

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности

Девизни ризик

Под девизним ризиком подразумева се вјероватноћа настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Друштва услед промјене вриједности девизних курсева. Девизном ризику су изложене све позиције активе и пасиве у девизама, као и потраживања и обавезе индексираним страном валутом.

Друштво управља девизним ризиком у циљу ограничавања могућих губитака због промјена курса страних валута и одржавања ризика на нивоу који је прихватљив из угла резултата пословања, адекватности капитала и захтјева за очувањем ликвидности.

Изложеност Друштва девизном ризику на дан 31. децембар 2023. године је дата у наредној табели:

Девизни ризик 31.12.2023.

	RSD	GBP	USD	EUR	CHF	ВAМ	Укупно
Дугорочни финансијски пласмани						13.642.586	13.642.586
Потраживања				17.767		4.284.255	4.301.992
Краткорочни финансијски пласмани						3.310.669	3.310.669
Готовински еквиваленти и готовина	831	497	197	142.648	106	2.347.957	2.492.236
Потраживања за нефактурисан приход				167.196		1.102.479	1.269.675
Укупно	831	497	197	327.611	106	24.687.916	25.017.158
	RSD	GBP	USD	EUR	CHF	ВAМ	Укупно
Обавезе за премије и штете			52.858	877.101		160.177	1.090.136
Обавезе према добављачима				191.031		959.638	1.150.669
Унапред обрачунати трошкови							0
Укупно	0	0	52.858	1.068.132	0	1.119.815	2.240.805
Нето девизна позиција на дан 31.12.2023.	831	497	-52.661	-740.521	106	23.574.066	22.782.318

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Изложеност Друштва девизном ризику на дан 31. децембар 2022. године је дата у наредној табели:

Девизни ризик 31.12.2022.

	RSD	GBP	USD	EUR	CHF	BAM	Укупно	
Дугорочни финансијски пласмани						14.893.431	14.893.431	
Потраживања				187.373		3.719.586	3.906.959	
Краткорочни финансијски пласмани						3.367.517	3.367.517	
Готовински еквиваленти и готовина	830	487	187	64.232	46	2.504.137	2.569.919	
Потраживања за нефактурисан приход			45.128	169.001		1.338.181	1.552.310	
Укупно	830	487	45.315	420.606	46	25.822.852	26.290.136	
	RSD	GBP	USD	EUR	CHF	BAM	Укупно	
Обавезе за премије и штете			105.278	1.581.981		478.759	2.166.018	
Обавезе према добављачима				183.653		787.044	970.697	
Унапред обрачунати трошкови							0	
Укупно	0	0	105.278	1.765.634	0	1.265.803	3.136.715	
Нето девизна позиција на дан 31.12.2022.	830	487	-59.963	-1.345.028	0	46	24.557.049	23.153.421

Друштво је изложено девизном ризику првенствено преко дугорочних и краткорочних финансијских пласмана, потраживања и готовине и готовинских еквивалената, као и обавеза према добављачима које су деноминовани у инострану валути.

Каматни ризик

У процесу идентификовања каматног ризика Друштво прати трансакције којима се врши депонување и улагање краткорочних извора, прије свега техничких резерви у дугорочне облике имовине, као и дугорочних извора у краткорочне облике имовине, константно имајући у фокусу хоризонталну и вертикалну усклађеност активе и пасиве.

Изложеност каматном ризику је дата у односу на каматне стопе по којима Друштво пласира средства и каматне стопе по којима су узете финансијске обавезе у складу са подацима презентованим у наредној табели:

Финансијска имовина	Распон каматних стопа (на годишњем нивоу)	
Дугорочни финансијски пласмани	1,50%-6,10%	државне ХОВ и орочени депозити
Краткорочни финансијски пласмани	1,50%-2,20%	орочени депозити

Друштво прати промјене каматних стопа на финансијском тржишту и у складу са промјенама предузима активности улагања у пласмане који носе мањи каматни ризик.

Како би се умањили ефекти промјенљивости тржишних каматних стопа на зарађивачку позицију портфолија, Друштво је дио средстава у 2023. години инвестирало у државне хартије од вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности (наставак)

Каматни ризик (наставак)

Ризик промјене цијене финансијског инструмента

Ризик промјене цијене финансијског инструмента је ризик флукуације тржишних цијена власничких и дужничких хартија од вриједности који утиче на промјену њихове фер вриједности. Највећи дио финансијских средстава односи се на државне ХоВ и у нешто мањем проценту на акције правних лица које су подложне ризику промјене цијена.

Књиговодствена вриједност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у сљедећем прегледу:

	КМ	
	31.децембар 2023.	31.децембар 2022.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	689.807	695.057
Потраживања	4.301.992	3.906.959
Краткорочни финансијски пласмани	60.669	67.517
Готовина и готовински еквиваленти	2.492.236	2.569.919
Потраживања за нефактурисан приход	1.269.675	1.552.310
	<u>8.814.379</u>	<u>8.791.762</u>
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	4.268.833	8.150.000
Дугорочни финансијски пласмани	8.683.946	6.048.374
Краткорочни финансијски пласмани	3.250.000	3.300.000
	<u>16.202.779</u>	<u>17.498.374</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Краткорочни финансијски пласмани		
Готовина и готовински еквиваленти		
	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>25.017.158</u>	<u>26.290.136</u>
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносна</i>		
Обавезе по основу штета		
Обавезе за премију	1.090.136	2.166.018
Обавезе према добављачима	1.150.669	970.697
	<u>2.240.805</u>	<u>3.136.715</u>

Ризик ликвидности

Друштво управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспијећа финансијских средстава и обавеза.

Одржавање ликвидности Друштва у току 2023. години није било угрожено јер је Друштво константно имало довољно ликвидних средстава.

Сљедеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспијећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтваним токовима готовине насталим на основу финансијских средстава, на основу најранијег датума на који ће Друштво бити у могућности да наплати потраживања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Доспијећа финансијских средстава

Доспећа финансијских средстава

	31.12.2023				
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносна	5.620.977	458.389	714.862	2.020.151	8.814.379
Фиксна каматна стопа				16.716.042	16.716.042
Варијабилна каматна стопа					0
	<u>5.620.977</u>	<u>458.389</u>	<u>714.862</u>	<u>18.736.193</u>	<u>25.530.421</u>

	31.12.2022				
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносна	5.213.499	502.780	770.517	2.304.966	8.791.762
Фиксна каматна стопа				17.867.987	17.867.987
Варијабилна каматна стопа					0
	<u>5.213.499</u>	<u>502.780</u>	<u>770.517</u>	<u>20.172.953</u>	<u>26.659.749</u>

Доспећа финансијских обавеза

	31.12.2023				
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносне	2.240.805				2.240.805
	<u>2.240.805</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.240.805</u>

	31.12.2022				
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Укупно
Некаматносне	3.136.715				3.136.715
	<u>3.136.715</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>3.136.715</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

На дан 31. децембар 2023. године најликвиднија имовина Друштва, чија је рочност доспијећа до мјесец дана, износи 5,626,942 BAM, а истовремено краткорочне обавезе које доспевају у року до мјесец дана износе 2,240,805 BAM, што указује да постоји вишак ликвидних средстава у односу на обавезе. Овај вишак ликвидних средстава преносиће се sukcesивно кроз наредне периоде, што указује да су створени услови за континуирано остваривање ликвидности Друштва.

Фер вриједност финансијских инструмената

	31. децембар 2023		31. децембар 2022	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
у BAM				
Финансијска средства				
Дугорочни фин. пласмани	13.642.586	13.642.586	14.893.431	14.893.431
Потраживања	4.301.992	4.301.992	3.906.959	3.906.959
Краткорочни фин. пласмани	3.310.669	3.310.669	3.367.517	3.367.517
Готовина и еквиваленти	2.492.236	2.492.236	2.569.919	2.569.919
Остала потраживања	1.269.675	1.269.675	1.552.310	1.552.310
	<u>25,017,158</u>	<u>25,017,158</u>	<u>26.290.136</u>	<u>26.290.136</u>
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу штета				
Обавезе за премију	1.090.136	1.090.136	2.166.018	2.166.018
Добављачи	1.150.669	1.150.669	970.697	970.697
	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>2.240.805</u>	<u>2.240.805</u>	<u>3.136.715</u>	<u>3.136.715</u>

Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза одређује се на сљедећи начин:

- Ниво 1 одмјеравања фер вриједности произлази из котиране тржишне вриједности (некориговане) на активним тржиштима за идентичну имовину и обавезе.
- Ниво 2 одмјеравања фер вриједности произлази из улазних параметара, различитих од котиране тржишне вриједности обухваћене Нивоом 1, а које су видљиве из средстава или обавеза, директно (на примјер, цијена) или индиректно (на примјер, проистекло из цијене).
- Ниво 3 одмјеравања фер вриједности произлази из техника процјењивања које укључују улазне параметре за финансијска средства или обавезе, а који представљају податке који се не могу наћи на тржишту (неистражени улазни параметри).

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности, груписаних у нивое од 1 до 3, у зависности од степена могућности процјене фер вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

32. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

32.2. Тржишни ризици – Девизни, каматни и ризик ликвидности (наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

				у ВАМ
				31.12.2023
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска средства				
Дугорочни фин. пласмани	13.642.586			13.642.586
Потраживања		4.301,992		4.301,992
Краткорочни фин. пласмани	3.310.669			3.310.669
Готовина и еквиваленти	2.492.236			2.492.236
Остала потраживања		1.269.675		1.269.675
	<u>19.445.491</u>	<u>5.571,667</u>	<u>0</u>	<u>25.017,158</u>
Финансијске обавезе				
Обавезе по основу штета				0
Обавезе за премију	1.090.136			1.090.136
Добављачи		1.150.669		1.150.669
	<u>1.090.136</u>	<u>1.150.669</u>	<u>0</u>	<u>2.240.805</u>

Током године није било ставки које би по хијерархији мјера фер вриједности биле рекласификоване из једног нивоа у други.

33. ЗАРАДА/(ГУБИТАК) ПО АКЦИЈИ

	У ВАМ	
	На дан 31. децембар	
	2023.	2022.
Нето (губитак)/добитак обрачунског периода	132,088	79,124
Просјечан пондерисан број издатих акција	153,413	153,413
(Губитак)/обична зарада по акцији	<u>0,86</u>	<u>0,52</u>

34. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАНА БИЛАНСА

Друштво није имало више догађаја након дана биланса, који би захтијевали додатна објелодањивања или кориговања у приложеним финансијским извјештајима, како се то захтијева према одредбама IAS 10 “Догађаји након дана биланса”.

35. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ ЗА ЗАКУПНИНЕ ПОСЛОВНИХ ОБЈЕКТА

Укупан трошак закупнина признат на 31. децембар 2023. године износи 652,628 БАМ, док је у 2022. години износио 737,396 БАМ.

Преузете обавезе Друштва по основу отказивих уговора о закупу пословних објеката се слједеће:

	У ВАМ	
	31. децембар	31. децембар
	2023.	2022.
До годину дана	140,439	124,433
Дуже од једне године али краће од пет година	565,929	828,164
	<u>706,068</u>	<u>952,597</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

У свим уговорима наведен је члан којим је регулисан отказни рок и почетак трајања отказног рока.

Укупан приход закупнина признат на 31. децембар 2023. године износи 124,499 БАМ, док је у 2022. години износио 46,270 БАМ.

Преузета потраживања по основу уговора о закупу на 31. децембар 2023. године износе 30,548 БАМ, док је у 2022. години износила 51,329 БАМ.

36. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додатну вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дужи вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којим се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер.

Често постоје разлике у мишљењу међу државним и ентитетским министарствима и институцијама у вези са правном интерпретацијом законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата.

У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је 5 година. То практично значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од 5 година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

37. СУДСКИ СПОРОВИ

Друштво води одређене судске спорове који се сматрају уобичајеним за ову врсту пословања, укључујући спорове по основу одштетних захтева према различитим полисама осигурања издатим од стране Друштва. Са стањем на дан 31. децембар 2023. године Друштво се јавља као тужена страна у 300 судски спор и тужилац је у 576 судских спора.

Друштво води 155 судских спора за наплату потраживања по основу дужне премије у износу од 1.149.085,81 БАМ. Процјена је да ће се по овим споровима наплатити сса 20% од укупног износа. Такође, Друштво води 421 спора по основу наплате регресних потраживања у вриједности од 2.911.571,21 БАМ.

Против Друштва је покренуто 299 судски спор за накнаду материјалне и нематеријалне штете по свим видовима осигурања у износу од 6.680.615,86 БАМ. Сматрамо да су износи резервација по наведеним споровима на дан 31.12.2023. године довољни и да Друштво неће имати губитака по овом основу преко износа резервисаних средстава.

Против Друштва је покренут и један спор по основу радног односа.

Поред горе наведених спорова, Друштво не води нити један спор гдје се појављује као тужилац.

Судски спорови за накнаду материјалне и нематеријалне штете су резервисани на основу процјене стручних служби Друштва. Остали спорови по садашњим процјенама неће представљати значајније губитке и обавезе у будућем периоду, те су стручне службе и руководство Друштва процијенили да није потребно додатно резервисање по наведеном основу.

38. УСАГЛАШЕНОСТ СА ПРОПИСИМА АГЕНЦИЈЕ ЗА ОСИГУРАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Друштво је према Правилнику о улагању средстава друштава за осигурање, а који је прописала Агенција за осигурање Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 117/20,23/21,118/22, 1/23 и 25/23) на дан 31. децембар 2023. године обезбиједило износ улагања

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

За годину која се завршила 31. децембар 2023. године

средстава за покриће техничких резерви и минималног гарантног фонда за неживотно осигурање.

ГАРАНТНИ ФОНД И БАЗИЧНИ КАПИТАЛ

Базични капитал, обрачунат у складу са Правилником о начину обрачуна капитала и адекватности капитала друштва за осигурања (“Службени гласник РС”, број 89/19), на дан 31. децембар 2023 године у износу од 11,360,897 БАМ представља вриједност акцијског капитала увећаног за законске резерве и умањеног за емисиони губитак и вриједност нематеријалних улагања.

Расположиви капитал са стањем на дан 31. децембар 2023. године у износу од 10,748,832 КМ представља базични капитал умањен за неликвидна средства.

На дан 31. децембар 2023. године остварени базични капитал је био већи од минималног гарантног фонда дефинисаног чланом 52, и 53, Закона о друштвима за осигурање, који за Друштво износи 7,000,000 БАМ, односно Друштво има више базичног капитала за 4,360,897 БАМ.

	УКУПНО 31. децембар 2023.	УКУПНО 31. децембар 2022.
Акцијски капитал	15,341,300	15,341,300
Емисиона премија	(3,928,258)	(4,007,383)
Законске резерве	15,215	15,215
Нематеријална улагања	(67,360)	(15,818)
Базични капитал	11,360,897	11,333,314
Неликвидна средства	(612,065)	(400,498)
Расположиви капитал	10,748,832	10,932,816
Гарантни фонд	7,000,000	7,000,000
Више базичног капитала	4,360,897	4,333,314
Више расположивог капитала	3,748,832	3,932,816

39. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примјењени за прерачун девизних позиција биланса стања у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	31. децембар 2023.	31. децембар 2022.	БАМ
USD	1,769982		1,8337
CHF	2,112127		1,9862
EUR	1,955830		1,9558